

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

№ 166 — 167 (12.477 — 12.478)

Баҳоси эркин нарҳда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

«ЎЗБЕКИСТОН ҚАҲРАМОНИ» УНВОННИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг жаҳон миқёсидаги шон-шухратини юксалтириш борасида давлат ва халқ олдидаги улкан хизматлари, ишлаб чиқариш соҳасидаги узоқ йиллик фидокорона меҳнати ҳамда ёш авлодни ватанпарварлик ва ўз халқига садоқат руҳида тарбиялашга қўшган катта ҳиссаси учун қуйидагиларга **«Ўзбекистон Қаҳрамони»** унвони берилиб, олий нишон — **«Олтин юлдуз»** медали топширилсин:

Азларов Тургун Рахматович — Шайхонтохур туманидаги 40-умумий ўрта таълим мактаби математика ва информатика фанлари ўқитувчиси, Тошкент шаҳри

Раматов Ачилбай Жуманиязович — «Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акциядорлик компанияси бошқаруви раиси

Эшматов Анорбой Аббасович — Пахтакор туманидаги «Анвар» фермер хўжалиги бошлиғи, Жиззах вилояти

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2013 йил 22 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ФАН ВА ТЕХНИКА, АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДАГИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотларини таъсис этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 25 июлда қабул қилинган ПФ-3781-сонли Фармони ва Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотлари кенгашининг 2013 йилги Давлат мукофотлари бўйича таклифига биноан мамлакатимиз илм-фани, адабиёти ва санъатини ривожлантиришга қўшган салмоқли ҳиссаси, жамиятимизнинг ижтимоий-иқтисодий, илмий-техник ва маънавий-маърифий ҳаётида алоҳида эътиборга сазовор бўлган, халқаро миқёсда эътироф этилган фундаментал тадқиқотлари, замон талабларига жавоб берадиган юсак, мазмунан долзарб ижодий ишлари учун

Биринчи даражали Давлат мукофотлари қуйидагиларга берилсин:

фан ва техника соҳасида:

— Зуфаров Миржамол Мирмурадович, Абдумаджидов Хамидулла Амануллаевич, Абралов Хакимжон Қабулджанович, Бахритдинов Фазлитдин Шамситдинович, Назирова Людмила Алихановна — «Юрак-қон томир касалликларининг диагностикаси ва даволашда замонавий услубларни ишлаб чиқиш ва жорий қилиш» амалий тадқиқоти учун;

адабиёт соҳаси бўйича:

— Сирожиiddин Шухрат Самариддинович — «Алишер Навоий: манбаларнинг қиссий-типология, текстология таҳлили» фундаментал тадқиқоти учун;

санъат ва меъморчилик соҳаси бўйича:

— Кодиров Мухсин Халилович — «Ўзбек анъанавий театри» монографияси учун;

— Иккинчи даражали Давлат мукофотлари қуйидагиларга берилсин:

фан ва техника соҳасида:

— Азизов Мирҳаким Жаҳарович, Ступина Надежда Владимировна, Ирисметов Муроджон Эргашевич — «Йирик бўғимлар ортопедик патологиясини даволашнинг замонавий технологияларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш бўйича илмий ишлар мажмуи» амалий тадқиқоти учун;

— Дадамухамедов Суннатулло, Муминов Рамизулло Абдуллаевич, Собиров Хабибулло, Турсунов Муҳаммад Нишанович, Юлдошев Исроил Абриевич — «Кремнийли фотоэлектрониклар асосидаги қуёш нурулини бевоқифа электр энергияга айлантирувчи ҳозирги замон тизимлари ишланмасини яратиш ва уларни ишлаб чиқиш» амалий тадқиқоти учун;

санъат ва меъморчилик соҳаси бўйича:

— Изентаев Жоллибой Тангирбергенович (марҳум) — «Қорақалпоқ элим менинг» ранг-тасвир асарлар туркуми учун.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2013 йил 22 август

2013 йил 22 август кунин Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн иккинчи ялпи мажлиси очилди. Унда ялпи мажлисга тақлиф этилган Вазирлар Маҳкамасининг аъзолари, вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, жамоат ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари ҳозир бўлдилар. Мажлисни Олий Мажлис Сенатининг Раиси И.Собиров олиб борди.

Сенаторлар ўз ишларини Олий Мажлисининг юқори палатаси муҳокамасига мамлакат Экологик ҳаракати ва фуқаролик жамияти институтлари томонидан тақдим этилган материаллар асосида «Тожикистон «Талко» ДУК корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти экологияга ва одамлар соғлиғига кўрсатаётган ҳалокатли таъсири бартараф этиш чоралари тўғрисида»ги масалани муҳокама қилишда бошладилар.

Муҳокамалар давомида қайд этилганидек, Тожикистон Республикасининг Турсунзода

шаҳрида 1975 йилда қурилган, ишлаб чиқариш технологияси эскириб кетган, тозалаш тизими самарасиз бўлган алюминий корхонаси ҳар йили атмосферага 22-23 минг тоннага яқин ифлослантирувчи моддаларни, шу жумладан, 200 тоннадан ортиқ гоёя хавфли ҳамда одамлар соғлиғи ва атроф-муҳит учун зарarli бўлган фторли водородни чиқариб ташламоқда. Ушбу зарarli моддаларнинг талай қисмини ҳаво оқими «Талко» ДУКнинг атрофидаги Тожикистон ҳудудига ва

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ИККИ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ФАН, ТАЪЛИМ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ, АДАБИЁТ, МАДАНИЯТ, САНЪАТ, МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ, ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҲАЛАР ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, миллий ғояни ривожлантириш, маънавиятимизни тиклаш, ўзлигимизни англаш йўлида катта ҳисса қўшган, ёрқин истеъдоди ва ижоди, илмий фаолияти, ҳалол хизмати, ёшларни она-юртга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш ҳамда жамоат ишларидаги фаол иштироки учун қуйидагилар фахрий унвонлар ва орденолар билан тақдирлансин:

«Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби»

Усмонов Жамол Жалолович — Ўзбекистон Бадиий ижодкорлар уюшмаси аъзоси, рангтасвирчи rassom

«Ўзбекистон Республикаси фан арбоби»

Зокиров Бахтиёр Собиржонович — Ўзбекистон Фанлар академияси Умумий ва ноорганик кимё институти директори

«Ўзбекистон Республикаси халқ артисти»

Абдулазизова Дилбар Собитовна — Республика ёш томоша-бинлар театри актриси

Мамазоитова Гулсанам Мамадалиевна — «Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси хонандаси

Нарзуллаева Одинахон — Муқимий номидаги ўзбек давлат мусиқали театри актриси

«Ўзбекистон Республикаси халқ бахшиси»

Мардонакулов Хушбоб — бахши, Сурхондарё вилояти

Ражабов Маҳматмурод Исмойлович — бахши, Қашқадарё вилояти, Нишон туман маданият ва спорт ишлари бўлими ходими

«Ўзбекистон Республикаси халқ rassomi»

Худайберганов Рустам Адамбайевич — Камолитдин Бехзод номидаги Миллий rassomлик ва дизайн институти профессори, рангтасвирчи rassom

(Давоми 2-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ИККИ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ДАВЛАТ ХИЗМАТЧИЛАРИ ҲАМДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ СОҲАЛАР ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизнинг иқтисодий салоҳиятини юксалтириш ва илохотларни муваффақиятли амалга оширишдаги катта хизматлари, кўп йиллик самарали меҳнати билан қишлоқ ва сув хўжалиги, sanoat, транспорт, алоқа ҳамда қурилиш соҳаларини ривожлантиришга қўшган салмоқли ҳиссаси, ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки учун қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган пахтакор»

Худойбердиев Шапўлат Хайдарович — Музработ туманидаги «Хайдар полвон» фермер хўжалиги бошлиғи, Сурхондарё вилояти

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими»

Намазов Шадман Эргашович — «Ўза селекцияси ва уруғчи-

лиги» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган пиллачи»

Сотволдиева Дилбар Холмирзаевна — Янгиқўрғон туманидаги «Бош пиллахона» масъулияти чекланган жамияти бош агрономи, Наманган вилояти

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган чорвадор»

Исмаев Махмуд — Ғузор туманидаги «Ғузор» наслчилик ширкат хўжалиги раиси, Қашқадарё вилояти

Рисбеков Мирзабай Менлибаевич — Конимех туманидаги «Сарибел» наслчилик ширкат хўжалиги бош чўпони, Навоий вилояти

(Давоми 3,4-бетларда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ИККИ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ОРГАНЛАРИ, МУДОФАА ВА ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРЛИКЛАРИ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакат Куролли Кучларининг жанговар тайёргарлигини оширишдаги хизматлари, миллий манфаатларимизни ҳимоя қилиш ва тинчликни таъминлаш, барқарорлик ва жамоат тартибини мустаҳкамлаш борасидаги хизмат бурчини бажариш чоғида мардлик, жасорат ва фидойилик кўрсатгани учун қуйидагилар мукофотлансин:

«Фидокорона хизматлари учун» ордени билан

Назиров Шарифжон Гуломович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавф-

сизлик хизмати Чегара қўшинлари қўмондонининг ўринбосари

«Меҳнат шухрати» ордени билан

Эшмурзаев Эшназар Файзуллаевич — Самарқанд вилояти Нарпай тумани давлат солиқ инспекцияси давлат солиқ бош инспектори

II даражали «Шон-шараф» ордени билан

Абдурахмонов Икболжон Имомович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ва

зирлиги ҳарбий қисм командирининг биринчи ўринбосари

Аликариев Муродилла Сайдуллаевич — Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бошқармаси патруль-пост хизмати бригадаси командирининг ўринбосари

Курбанов Нодир Мухамматович — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими

Эргашев Павел Исмоилович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий округ қўшинлари қўмондони

(Давоми 5-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ СЕНАТИНИНГ ЎН ИККИНЧИ ЯЛПИ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

Ўзбекистоннинг чегараолди ҳудудига, шу жумладан, Сурхондарё вилоятининг Денов, Сарисой, Узун ва бошқа туманларига олиб ўтмоқда. Ҳозирги вақтда «Талко» ДУК фаолияти натижасида Сурхондарё вилоятининг шимолий туманлари ҳудудига атмосфера ҳавосидаги фторли водороднинг миқдори йўл қўйилмайдиган энг юқори концентрациядан ўрта ҳисобда 1,8-2 баравар, ёз ойларида эса 3,4 баравар ошиб кетмоқда.

Сенат мажлисида кўрсатиб ўтилганидек, Ўзбекистон Республикаси Сурхондарё вилоятининг шимолий туманларида ва Тожикистон Республикасининг Турсунзода туманида вужудга келаётган экологик вазият Тожикистон алюминий корхонасининг ҳалокатли таъ-

сири натижасида тобора оғирлашиб, минтақанинг минг йиллар давомида шаклланган экологик тизимини бузмоқда.

Сўзга чиқувчилар томонидан таъкидланганидек, таркибида захарли газлар — карбон, олтингургут оксидлари, углеводородлар ва бошқа зарarli моддалар жуда кўпчилиги билан ажралиб турувчи «Талко» ДУКнинг чиқиндилари энг аввало бу ерда зич яшаётган бир миллионга яқин аҳолининг соғлиғига ҳалокатли таъсир кўрсатмоқда. Сурункали эндокрин ва суяк-мушак тизими, юқори нафас олиш йўллари касалликлари, тумға аномалиялар ва флюороз, шунингдек, онкология касалликлари сони ўсиб бормоқда. Болаларнинг ўлик туғили-

ши, болалар ўртасида патологик касалликлар кўпайиб бораётганлиги, айниқса, хавотирга солмоқда. Мазкур туманларда болаларнинг ҳам, катта ёшли аҳолининг ҳам патологик касаллишининг қайталанishi Сурхондарё вилоятидаги ўртача даражадан 3 баравар юқори.

Минтақанинг иқтисодиёти, қишлоқ хўжалигига жуда катта қўламда зарар етказилмоқда. Алюминий корхонасининг зарarli чиқиндилари билан атмосфера, тупроқ, сув ресурслари ифлосланмоқда. Мева-сабзавот экинлари, узумзорлар ҳосилдорлиги пасайиб кетди, ушбу минтақа учун аънавий бўлган пиллачилик деярли барҳам топди.

(Давоми 6-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ИККИ
ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ФАН, ТАЪЛИМ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ,
АДАБИЁТ, МАДАНИЯТ, САНЪАТ, МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ, ОММАВИЙ
АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҶАЛАР ХОДИМЛАРИДАН
БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

«Ўзбекистон Республикаси халқ
устаси»

Алимбоев Зиннатулло Раҳматович — «Усто» уюшмасининг «Шарқона сайқал» корхонаси ёғоч ўймаkori

Пўлатов Анвар Атхамович — Ўзбекистон Бадий ижодкорлар уюшмаси аъзоси, ганч ўймакор уста

«Ўзбекистон Республикаси халқ
ўқитувчиси»

Сафаров Уриш Нишонович — Тошкент вилояти, Қўқўрган тумани Агробизнес ва сервис касб-хунар коллежи информатика фани ўқитувчиси

«Ўзбекистон Республикаси халқ
хофиси»

Аҳмедов Ўқтамжон Ахатович — Бадий жамоалар ижодий бирлашмаси артисти

Рўзमतов Эркинбой Оризматович — Ўзбекистон давлат консерваторияси доценти

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган артист»

Бердикулова Муяссархон Турсуновна — Ўзбек миллий академик драма театри актрисаси

Жабборов Тўлқинбой Баходирович — Хоразм вилоят «Макомчилар» ансамбли хонандаси

Каримова Азизахон Ҳамидовна — Наманган вилоят мусикали драма ва комедия театри вокал артисти

Мўминов Муҳсимжон Мансурович — Академик ва халқ бадий жамоалари дирекцияси «Мумтоз» ансамбли хонандаси

Мўминов Яҳёхон Мансурович — Фарғона вилояти, Бувайда туман 2-сон маданият уйи бадий раҳбари

Надинова Айгуль Базарбаевна — Нукус давлат педагогика институтини катта ўқитувчиси, хонанда

Рамазонов Бозор Авазович — Сурхондарё вилоят мусикали драма театри актёри

Йўлдошев Абдурашид Абдуваҳобович — «Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси хонандаси

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган ёшлар
мураббийси»

Насимов Абдулла Муродович — Самарқанд давлат университетининг «Органик ва аорганик кимё» кафедраси профессори

Шин Аргепина Васильевна — Тошкент ахборот технологиялари касб-хунар коллежи директори

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган журналист»

Реймов Кенгесбай Бегдуллаевич — «Еркин Каракалпақстан»-«Вести Каракалпақстана» газеталари бош муҳаррири

Темиров Ботир Ўткирович — «Қашқадарё»-«Новости Қашқадарё» газеталари бош муҳаррири ўринбосари

Ёқубова Султонпошша Мадраимовна — Ўзбекистон миллий телерадиоканали директори ўринбосари

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган маданият
ходими»

Аллаберганов Машарип Жуманиёзович — «Хива» фольклор этнографик халқ ансамбли бадий раҳбари

Бобоев Санжар Собирович — Ўзбекистон кино-арбоблар бирлашмаси аъзоси, кинорежиссёр

Исмоилов Бобур Абдурахимович — Ўзбекистон Бадий ижодкорлар уюшмаси аъзоси, рассом

Каримов Фулом Абдуқаюмович — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, ёзувчи

Қўқоров Янгибой Бозорбоевич — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, шоир

Сатторов Азамат Нашпандович — Ўзбекистон Бадий ижодкорлар уюшмасининг Қашқадарё вилоят бўлими раиси

Усмонов Эркин Мирсоатович — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, ёзувчи

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган соғлиқни
сақлаш ходими»

Мақсудова Зулфия Рўзиматовна — Тошкент шаҳар тез тиббий ёрдам клиник шифохонаси «Шошилич қўз микрохирургияси ва жароҳати» бўлими мудири

Ҳакимов Исмоил Фаттоевич — Наманган вилояти, Косонсой тумани «Ободон» қишлоқ врачлик пункти мудири

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган спорт устози»

Мусаев Аҳмаджон Расулевич — Футбол бўйича Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси бош мураббийи

Нуралiev Дилшод Жўраевич — Футбол бўйича Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси бош мураббийи

Шамуров Зокир Алиевич — Сурхондарё вилояти, Қумқўрган туман болалар ва ўсмирлар спорт мактаби директори

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган спортчи»

Имомов Яҳё Курбонмуродович — Дзюдо бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси

Нурудинов Руслан Шамилевич — Оғир атлетика бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоси

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган халқ таълими
ходими»

Алланиязова Роза Ерниязовна — Қорақалпоғистон Республикаси, Қанлиқўл туманидаги 4-умумий ўрта таълим мактабининг қорақалпоқ тили ва адабиёти фани ўқитувчиси

«Эл-юрт ҳурмати» ордени билан

Усмонкулов Облокул — Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси аъзоси

«Фидокорона хизматлари учун»
ордени билан

Абдурашидов Абдулахат — Бадий жамоалар ижодий бирлашмаси халқ чолғу оркестрининг олий даражали артист-созандаси

Мельникова Галина Витальевна — Ўзбекистон миллий телерадиоканали «Ўзбекистон» телерадиоканали «Ахборот» информацион дастурлар бош муҳарририяти диктори

«Меҳнат шухрати»
ордени билан

Абдуллаев Одамбой Салаевич — Хоразм вилоят мусикали драма театри сахналаштирувчи режиссёри

Акобиров Бўрон Рамазонович — Бухоро вилоят кўчирок театри бош режиссёри

Очилова Муқаддам Умироқовна — Қарши шаҳридаги 26-умумий ўрта таълим мактабининг кимё фани ўқитувчиси

Болтаев Камол Жумаевич — Бухоро давлат тиббиёт институтини кафедра мудири

Жўраев Шавкат Раҳимович — Самарқанд давлат мусикали драма театри вокал артисти

Қўлдошев Тохиржон Абдуқодирович — Наманган шаҳар марказий шифохонаси нефрология ва гемодиализ бўлими мудири

Мақсудов Муҳаммаджон — Ўзбекистон миллий телерадиоканали Наманган вилоят телерадиоканали директори

Мамашарипова Дилором Муҳаммадиевна — Самарқанд вилояти, Окдарё туманидаги 45-ихтисослаштирилган умумий ўрта таълим мактабининг информатика фани ўқитувчиси

Мназов Иният Каипович — Ўзбекистон миллий телерадиоканали Нукус телерадиомаркази кўчма техника воситалари гуруҳи бошлиғи

Назаров Баходир Ҳакиевич — Муқимий номидаги ўзбек давлат мусикали театри бош режиссёри

Рустамов Сувокул Рамазонович — «Темирийўлчи» газетаси муҳаррири

Сафарова Шоира Холловна — Республика ихтисослаштирилган кардиология маркази Қарши филиали артериал-гипертензия бўлими бошлиғи

Шоюсупов Наримон Рамизович — Тошкент шаҳар онкология диспансери бўлим мудири

Мамлакатимизда ҳар томонлама соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш ишига қўшган катта ҳиссаси ҳамда ёшларни Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат, соғлом турмуш тарзи таъминлаш руҳида тарбиялашдаги хизматлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

II даражали «Соғлом авлод учун»
ордени билан

Аллаберганова Феруза Йўлдошевна — Хоразм вилояти, Қўшқўпир туманидаги 21-умумий ўрта таълим мактабининг бошланғич синф ўқитувчиси

Зиёев Ориф Ҳакимович — Республика шошилич тиббий ёрдам илмий маркази Жиззах филиали болалар анестезиология-реаниматология бўлими мудири

Ҳакимова Зулфия Хурматовна — Тошкент вилояти, Зангиота туман тиббиёт бирлашмасига қарашли қишлоқ врачлик пункти мудири

Хусанова Гулчехра Сууюновна — Самарқанд вилояти, Нуробод туман тиббиёт бирлашмаси шошилич тез тиббий ёрдам бўлими катта ҳамшираси

«Дўстлик»
ордени билан

Абдулхайиров Муҳаммадисо — «Ўзбекфильм» киностудияси актёри

Акопова Раиса Ивановна — Республика эстрада-цирк коллежи эстрада чолғулари бўлими ўқитувчиси

Акрамов Рустам — Футбол бўйича Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси техник директори

Аҳмедов Музаффар Усмонович — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, шоир

Белозерова Лилия Станиславовна — Тошкент шаҳар «Свитанак» белорус миллий-маданий маркази раиси

Бердикулов Баходир Дўстмуродович — Самарқанд вилояти, Тайлоқ олимпия захиралари коллежи миллий кураш бўлими бош мураббийи

Вульф Ольга Эдуардовна — «Ўқитувчи» нашриёт-матбаа ижодий уйи етакчи муҳаррири

Губанова Наталья Григорьевна — Ўзбекистон Фанлар академияси Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти лаборатория мудири

Евстафеев Алексей Владимирович — Футбол бўйича Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси катта мураббийи

Исхаков Эдуард Григорьевич — Самарқанд давлат мусикали драма театри оркестр созандаси

Кулагин Илья Александрович — Ўзбекистон Фанлар академияси Ион-плазма ва лазер технологиялари институти етакчи илмий ходими

Маматкулов Жўра — «Жиззах ҳақиқати»-«Джиззаская правда» газеталари муҳбири

Нуриддинов Ҳаҳрамон Низомович — «Ўзбекфильм» киностудияси сахналаштирувчи рассоми

Радзивил Светлана Михайловна — Енгил атлетика бўйича Ўзбекистон Республикаси терма жамоаси аъзоси

Тўраев Норкуват Тожимуродович — «Маърифат»-«Учитель Узбекистана» газеталарининг Сурхондарё вилояти бўйича муҳбири

Ўрмонов Анвар Фаридович — Ўзбекистон миллий телерадиоканали «Спорт» телерадиоканали режиссёри

Файзуллаев Хусан — Самарқанд санъат коллежи «Анъанавий ижрочилик» бўлими ўқитувчиси

Хайдуков Валерий Александрович — «Усто» уюшмасининг Фарғона бадий ишлаб чиқариш корхонаси рассоми

Чернявская Нина Валентиновна — Тошкент давлат мусикали комедия (оперетта) театри труппа бошлиғи

Шойматов Бобокул — Навоий давлат кончилиқ институтининг «Электр энергетикаси» кафедраси доценти

Эргашев Муродхон Ниёзович — «Rev tours» масъулияти чекланган жамияти сайёҳлик фирмаси директори, таржумон

Ҳалимов Абдурозик Маликович — Ўзбекистон миллий телерадиоканали «Ўзбекистон» телеканали «Ахборот» информацион дастурлар муҳарририяти муҳбир-репортёри

Мамлакатимизда амалга оширилаётган маънавий-маърифий ва ижтимоий ислохотлардаги фаол иштироки, самарали меҳнати, ёш авлодни Ватанга муҳаббат, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялаш ишига қўшган ҳиссаси учун қуйидагилар мукофотлансин:

«Шухрат»
медали билан

Абжалова Инабад Такабаевна — Тошкент вилояти, Олмалик шаҳар ўлкашунослик музейи директори

Абзалов Алишер Рустамович — Ўзбекистон миллий телерадиоканали «Тошкент» телерадиоканали бош режиссёри

Айходжаева Азиза Саденовна — «Нурлы жол» газетаси бўлим мудири

Акрамова Хотира Насриддиновна — Андижон санъат коллежи «Халқ чолғулари бўлими» бошлиғи

Алимов Абдурахмон Валиевич — Ўзбекистон миллий телерадиоканали Тошкент телемаркази гуруҳ бошлиғи

Аширов Боходир Баҳромович — «Усто» уюшмаси «Голденганч Мансуржон» кичик корхонаси ганч ўймаkori

Бобонова Римажон Курамбоевна — Хоразм вилояти, Урганч туризм ва табиркорлик касб-хунар коллежининг махсус фан ўқитувчиси

Бердиев Курбон Жўраевич — Қашқадарё вилоят мусикали драма театри труппа бошлиғи

Бўронбоева Мавлуда Маждидовна — Янгийўл туман 3-сон кўзи ожизлар маданият уйи бадий раҳбари

Ғоибова Ором Аҳтамовна — «Навоийазот» очик акциядорлик жамияти «Ширин» маданият саройининг «Истиклол» бадий жамоаси раҳбари

Грачева Гозель Джораевна — Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги тиббиёт-санитария бирлашмасининг 1-терапия бўлими участка ҳамшираси

Жабборов Усмон Иброҳимович — Бухоро вилояти, Жондор туман маданият ва спорт ишлари бўлими мудири

Жуманиёзова Гулнора Исмоиловна — Ўзбекистон Фанлар академияси Микробиология институти етакчи илмий ходими

Жўраева Ҳафиза Маҳмудовна — Фарғона вилояти, Қўқон шаҳридаги 17-«Меҳрибонлик уйи» тарбиячиси

Жалилова Феруза Абдусаматовна — «Тонг юлдузи» газетаси бош муҳаррири

Жамолдинов Акмалжон Зайлобидинович — «Туркистон» концерт саройи бош рассоми

Жонихонов Мақсуд Уроқович — «Халқ сўзи» газетаси бўлим муҳаррири

Жумаева Гуландом Розиковна — Навоий вилояти, Қизилтепа туман тиббиёт бирлашмасига қарашли қишлоқ врачлик пункти мудири

Жўраева Тожихон Раҳмоновна — Фарғона вилояти, Фуркат туман тиббиёт бирлашмасига қарашли қишлоқ врачлик пункти шифокори

Имомова Дилфуза Исматуллаевна — Навоий вилояти, Кармана тумани Дўрман қишлоқ маданият уйи бадий раҳбари

Йўлдошева Раҳбарой Боқибековна — Сирдарё вилояти, Гулистон шаҳар тиббиёт бирлашмаси марказий шифохонаси ҳамшираси

Маждидов Ғайрат Аҳадович — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, шоир

Маматкулов Рустам Аҳмадалиевич — Андижон санъат коллежи ўқитувчиси

Мансурова Феруза Маҳмудовна — Наманган вилояти, Чортоқ туманидаги 1-умумий ўрта таълим мактабининг биология фани ўқитувчиси

Матбобоев Боқижон Ҳошимович — Ўзбекистон Фанлар академияси Археология институти етакчи илмий ходими

Махатаев Баходир Намозович — «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси матбаачиси

Мирфаёзов Шухрат Холмуродович — Фафур Фулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи бош рассоми

Муқимова Лолахон Толибовна — Бухоро вилояти, Ғиждудон туманидаги 11-сонли болалар мусика ва санъат мактаби ўқитувчиси

Мўминов Хусанбой Нажмиддинович — Андижон вилояти, Олтинқўл туман тиббиёт бирлашмаси марказий шифохонаси анестезиолог-реаниматолог

Мустафоев Шухрат Тоштемурович — Сирдарё вилояти, Янгиер қириш ва коммунал хўжалиқ касб-хунар коллежининг ишлаб чиқариш таълими устаси

Мусурмонкулов Фарход Ўролович — Гулистон давлат университети ўқитувчиси, маънавият тарғибчиси

Нормуродова Дилбар Абдиқосимовна — Сурхондарё вилояти, Термиз шаҳридаги 11-умумий ўрта таълим мактабининг она тили ва адабиёти фани ўқитувчиси

Оралов Хусан Тожиевич — Қашқадарё вилояти, Гузор агробизнес касб-хунар коллежининг физика фани ўқитувчиси

Ортиков Умар Болтатшович — Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти қошидаги академик лицейининг математика фани ўқитувчиси

Палуанова Жупаргул Жанабаевна — Қорақалпоғистон Республикаси, Кегейли туман тиббиёт бирлашмаси терапия бўлими мудири

Раҳимова Дилором Шокировна — Фарғона вилоят телерадиоканали бош муҳаррири

Рўзикулов Шухрат Холматович — Сурхондарё вилояти, Термиз шаҳар болалар юкуми касалликлар шифохонаси реанимация бўлими бошлиғи

Рўзметов Ҳайитбой Отажонович — Хоразм вилояти, Хонқа туман тиббиёт бирлашмасига қарашли «Олтин соҳил» қишлоқ врачлик пункти мудири

Садикова Мавжуда Азимовна — «Ўзбекистон» нашриёт-матбаа ижодий уйи муқовалаш цехи машинисти

Темиров Собиржон Фуломович — «Бешариқ тонги» газетаси муҳаррири

Тўракулов Зоҳир Тохирович — «Адолат» газетасининг Самарқанд вилояти бўйича муҳбири

Тўракулов Облокул — «Хунарманд» уюшмаси аъзоси, каштадўз

Турсунов Азлар Назарович — Ўзбекистон миллий телерадиоканали Тошкент телемарказини электр қуввати билан таъминлаш гуруҳи бошлиғи

Усмонов Салоҳиддин Аликулович — Жиззах политехника институти кафедра мудири

Усмонова Мунаввархон Абдуқоимовна — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси адабий маслаҳатчиси, шоир

Ҳайитбоева Зумрат Бозоровна — Хоразм вилояти, Шовот тумани Моноқ қишлоқ маданият уйи директори

Ҳаматов Рустам Рауфович — «Ўзбекдавлатцирки» Республика бирлашмаси цирк артисти

Ҳасанов Холбой Ҳасанович — Сурхондарё вилоят ўлкашунослик музейи бўлим мудири

Ҳошиметов Баходир Раҳимович — Ўзбекистон Бадий ижодкорлар уюшмаси аъзоси, миниатюра-чи рассом

Худайбергенов Эргаш Қаландарович — Қорақалпоғистон Республикаси, Тўртқўл туман маданият ва спорт ишлари бўлими бошлиғи

Чориев Икромжон Бўриевич — Ўзбекистон миллий телерадиоканали «Ўзбекистон» телеканали «Маданий-маърифий ва бадий дастурлар» муҳаррирининг бош муҳаррири ўринбосари

Шарилов Алмаат Шоназарович — Қарши шаҳар маданият уйи қошидаги «Тарона» ашула ва рақс ансамбли раҳбари

Эркаев Баходир Турғунович — Фарғона ихтисослашган болалар ва ўсмирлар олимпия захиралари спорт мактабининг бокс бўлими мураббийи

Йўлдошева Карима Турғунбоевна — Тошкент вилояти, Янгийўл туманидаги 23-умумий ўрта таълим мактабининг мусика фани ўқитувчиси

Кодирова Саида Ниёзовна — Бухоро вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт маркази реанимация бўлими ҳамшираси

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2013 йил 23 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ИККИ
ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ДАВЛАТ ХИЗМАТЧИЛАРИ ҲАМДА ИШЛАБ
ЧИҚАРИШ ВА ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ СОҲАЛАР ХОДИМЛАРИДАН БИР
ГУРУҲНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган саноат ходими»

Ульпетов Гамлет Нуратдинович — «Ўзбекгеофизика» очиқ акциядорлик жамиятининг «Устюрт геофизика экспедицияси» филиали «Шимолий Ўзбекистон» кон геофизика партияси бошлиғи, Қорақалпоғистон Республикаси

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган курувчи»

Умаров Нияз Ильясович — «12-трест» очиқ акциядорлик жамиятининг 52-қурилиш бошқармаси комплекс бригада бошлиғи, Тошкент шаҳри
Худжамкулов Суннатилла Ахмедович — Оқдарё туманидаги «Меймор Кумушкент» қурилиш корхонасининг бош муҳандиси, Самарқанд вилояти

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган алоқа ходими»

Якубов Баходир Рахматуллаевич — «UNICON.UZ» фан-техника ва маркетинг тадқиқотлари маркази давлат унитар корхонасининг телекоммуникация техник воситаларини сертификатлаштириш синов маркази бошлиғи

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган транспорт
ходими»

Абдуғаппаров Латипхон Саттарович — Олмazor туманидаги «3-автобус саройи» очиқ акциядорлик жамиятининг ҳайдовчиси, Тошкент шаҳри

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган ирригатор»

Жуманов Шавкат Палванович — «Шовот-Куловот» ирригация тизимлари бошқармасининг «Куйи Шовот» ирригация тармоқлари тизими муҳандис-гидротехниги, Хоразм вилояти

«Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган фуқаро
авиацияси ходими»

Малыгин Герман Григорьевич — «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси «А-320» учувчилар отряди командирининг ўринбосари

Самарали меҳнати ва эришган ютуқлари билан мамлакатимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш ҳамда иқтисодий қудратини оширишга, ёш авлодни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашга қўшган улкан ҳиссаси, меҳнатсеварлиги, ватанпарварлиги, жамоат ишларидаги фаоллиги билан умумхалқ иззат-ҳурматига сазовор бўлганлиги учун қуйидагилар мукофотлансин:

«Эл-юрт ҳурмати» ордени билан

Абдурахмонов Каримжон Тухтасунович — Янгйўл туманидаги 31-болалар ва ўсмирлар спорт мактаби мураббийи, Наманган вилояти

Алимова Озода Мамадовна — Кармана туманидаги 1-умумий ўрта таълим мактаби бошланғич синф ўқитувчиси, Навоий вилояти

Бабаджанов Султон — Ҳазорасп тумани тиббиёт бирлашмаси шошилинч тиббий ёрдам бўлими жарроҳи, Хоразм вилояти

Бегалиев Абдувоҳид Турдалиевич — Миришкор туманидаги «Турдали бобо» фермер хўжалиги бошлиғи, Қашқадарё вилояти

Бобоназаров Содик Ўсмонович — «Нуроний» жамғармасининг Жарқўрғон тумани бўлими раиси, Сурхондарё вилояти

Гафуров Бахтияр — Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг «Неврология» кафедраси мудири, Тошкент шаҳри

Ержанова Бибигул Сапарниязовна — Мўйноқ туманидаги «Учай» овул фуқаролар йиғини раиси, Қорақалпоғистон Республикаси

Исмоилов Жаҳонгир Холмуродович — «Бухоронома» ва «Бухарский вестник» газеталари бош муҳаррири, Бухоро вилояти

Кудратов Арипхан Нормаматович — Сирдарё вилояти қўп тармоқли бошқарма тиббиёт маркази кардиоревматология бўлими мудири

Қурбонова Мархабо Адхамовна — Пискент туманидаги 1-умумий ўрта таълим мактаби директори, Тошкент вилояти

Муротова Лола Неъматовна — Олтиариқ туманидаги «Нурли обод» фермер хўжалиги бошлиғи, Фарғона вилояти

Нарматов Эсан Ишанкулович — Ғаллаорол тумани тиббиёт бирлашмаси шошилинч тиббий ёрдам бўлими мудири, Жиззах вилояти

Тошев Фармон Исхакович — «Зарафшон» ва «Самаркандский вестник» газеталари бош муҳаррири, Самарқанд вилояти

Эргашев Искандарбек Обидович — Хўжаобод туманидаги 23-ихтисослаштирилган мактаб-интернати физика фани ўқитувчиси, Андижон вилояти

«Фидокорона хизматлари учун»
ордени билан

Абибуллаев Ануарбек Алимович — Кўнғирот сода заводи» унитар корхонасининг марказий тузатиш хизмати бошлиғи, Қорақалпоғистон Республикаси

Базаров Тўштемир Шодиевич — «Ўзгеобурғунейтгаз» акциядорлик компаниясининг «Нефть ва газ қудуқларини синаш» очиқ акциядорлик жамияти «Ўзгур» синов участкаси бурғуловчиси, Қашқадарё вилояти

Ибрагимов Дониёр Курбаназарович — «Фарбий Ўзбекистон гидрогеология экспедицияси» давлат корхонасининг Сурхондарё гидрогеология станцияси бошлиғи, Сурхондарё вилояти

Салимов Ильхом Насимович — Жиззах шаҳридаги «Агрокант» масъулияти чекланган жамиятининг бош муҳандиси, Жиззах вилояти

Сапаров Нуриддин Касимович — «Олмалик кон-металлургия комбинати» очиқ акциядорлик жамиятининг мис эритиш заводи металлургия цехи эритувчиси, Тошкент вилояти

Саттаркулов Каримкул Турдикулович — Сирдарё иссиқлик электр станцияси» очиқ акциядорлик жамиятининг смена бошлиғи, Сирдарё вилояти

Собиров Кобилжон Абдуллаевич — «GM O'zbekiston» акциядорлик жамиятининг 1-ишлаб чиқариш бўлими пайвандлаш цехи бошлиғи, Андижон вилояти

Тургунов Айибжон Хилолиддинович — «ЎзЭлектротерм» очиқ акциядорлик жамиятининг «Наманган Трансформатор» ишлаб чиқариш корхонаси муҳандис-технологи, Наманган вилояти

Хайтов Тўрабай Тулиевич — «Кўйлик кўприклар, темирбетон қурилмалар тажриба заводи» унитар корхонаси бош муҳандиси — қолиплаш цехи бошлиғи, Тошкент шаҳри

Халимов Баходир Шарипович — «Хархўр-Дуоба» ирригация тизими бошқармасининг гидротехниги, Бухоро вилояти

Эргашев Каримжон Гафурович — Тошлоқ тумани йўл хўжалиги пудрат таъмирлаш-фойдаланиш давлат корхонасининг йўл устаси, Фарғона вилояти

Эшпулатов Алишер Нуруллаевич — «Навоийазот» очиқ акциядорлик жамиятининг цех энергетиги, Навоий вилояти

Юсупов Ражаббой Куранбоевич — Хонқа туманидаги «Хоразм қурилиш таъмирлаш» корхонасининг иш юритувчиси, Хоразм вилояти

«Меҳнат шўхрати» ордени билан

Алиханов Муртжон — Данғара туманидаги «93-хўжаликлараро механизациялашган кўча колонна» масъулияти чекланган жамияти раҳбари, Фарғона вилояти

Атаханов Ибрагим Бозорбоевич — Тўрақўрғон туманидаги «4-қишлоқ қурилиш комбинати» масъулияти чекланган жамиятининг бош муҳандиси, Наманган вилояти

Ачилова Дилбар Сайидовна — Самарқанд шаҳридаги «8-Март» масъулияти чекланган жамиятининг устаси, Самарқанд вилояти

Касимов Баходир — «Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи» унитар корхонасининг ишлаб чиқариш цехи оператори, Бухоро вилояти

Матназаров Узакберген Аяпберганович — «Суени» ирригация тизими бошқармасининг Хўжайли тумани бўлими гидротехниги, Қорақалпоғистон Республикаси

Матчанова Ойибби Отаевна — Хива туманидаги «Хоразм гиламлари» масъулияти чекланган жамиятининг тўқувчиси, Хоразм вилояти

Нажиев Содик Холиқович — «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компаниясининг Термиз темир йўл масофаси йўл таъмирловчиси, Сурхондарё вилояти

Наркузиев Шахабитдин Насиртдинович — «Ўзбеккумир» очиқ акциядорлик жамиятининг «Белазкумир» филиали бульдозер машинисти, Тошкент вилояти

Норимов Атаяр Эшонкулович — «Талимаржон иссиқлик электр станцияси» унитар корхонасининг электр цехи таъмирлаш участкаси бошлиғи, Қашқадарё вилояти

Пардабаев Абдукарим — Сайхунбод туманидаги «Максад» фермер хўжалиги бошлиғи, Сирдарё вилояти

Раббимов Норбута Джуракулович — «Навоий кон-металлургия комбинати» давлат корхонасининг 1-гидрометаллургия заводи таъмирлаш цехи электргаз пайвандловчиси, Навоий вилояти

Турсунов Куддус Хамидуллаевич — Тошкент шаҳридаги «Онник» очиқ акциядорлик жамиятининг устаси

«Дўстлик» ордени билан

Абубакиров Сайдулла Хамидович — Наманган туманидаги «Олтин замин ифтихори» фермер хўжалиги бошлиғи, Наманган вилояти

Алламурадов Баходир Шодиевич — Сариосиё туманидаги «Сариосиё қурилиш корхонаси» масъулияти чекланган жамиятининг бош муҳандиси, Сурхондарё вилояти

Бекчанова Зуммарат — «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасининг Урганч тумани таянч пункти директори, Хоразм вилояти

Ганиев Баходир Мухтарович — «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Марказий кенгаши раиси

Дауров Марат Георгиевич — «Самарқанд автомобиль заводи» масъулияти чекланган жамиятининг бош конструктори, Самарқанд вилояти

Джаҳонбоев Султонмурод Анорбоевич — «Андижонкабель» қўшма корхонасининг бош энергетиги, Андижон вилояти

Қўлдошев Қобил Норович — Вобкент туманидаги «Нурли замин саховати» фермер хўжалиги бошлиғи, Бухоро вилояти

Матенов Адилхан Байниязович — «Устюрт кидирув бурғулаш бошқармаси» шўба корхонасининг бурғуловчиси, Қорақалпоғистон Республикаси

Муратов Гафурджон Юсунович — Қувасой шаҳридаги «Кварц» очиқ акциядорлик жамиятининг цех оператори, Фарғона вилояти

Назарова Нилуфар Бойқобиловна — «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Қашқадарё вилояти кенгаши раиси ўринбосари, «Камалак» болалар ташкилоти раиси

Сайдов Ильхом Икромович — «Кизилкумцемент» очиқ акциядорлик жамиятининг айланма печ машинисти, Навоий вилояти

Сафонова Мария Михайловна — Мирзачўл тумани ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси, Жиззах вилояти

Тохтаходжаева Гулмира Махамаджановна — Тошкент шаҳридаги «Фотон» очиқ акциядорлик жамиятининг цех қуловчиси

Тураев Фарход Разакович — «GM Powertrain – O'zbekiston» акциядорлик жамиятининг цех бошлиғи

Файзуллаев Шокир Насибуллаевич — «Ўзбекнефтегаз» миллий ҳолдинг компанияси бошқаруви раиси

Хакчиев Камол Сафарович — Сирдарё туманидаги «Йўлрефтранс» очиқ акциядорлик жамиятининг етакчи муҳандис-технологи, Сирдарё вилояти

Эламонов Олимжон Худайбердиевич — Чиноз туманидаги «33-хўжаликлараро механизациялашган кўча колонна» масъулияти чекланган жамиятининг бригада бошлиғи, Тошкент вилояти

«Шўхрат» медали билан
(100 ёшдан ошганлар)

Бахиева Каллигул — Чимбой тумани, Қорақалпоғистон Республикаси

Бейжонов Рўзика — Қўшқўлпир тумани, Хоразм вилояти

Бобоев Юлдош — Олтинсой тумани, Сурхондарё вилояти

Бобохожаев Иброҳим — Наманган тумани, Наманган вилояти

Давлатова Ойста — Навоий шаҳри, Навоий вилояти

Жўраева Хилол — Ғаллаорол тумани, Жиззах вилояти

Зарипова Хабиба — Ёғдудов тумани, Бухоро вилояти

Камбаров Эргаш — Каттақўрғон тумани, Самарқанд вилояти

Мавлянов Зайниддин Умаркулович — Қибрай тумани, Тошкент вилояти

Муротов Низомидин — Кува тумани, Фарғона вилояти

Пирназарова Бури — Чирокчи тумани, Қашқадарё вилояти

Сайдусманова Арипа — Олмazor тумани, Тошкент шаҳри

Тухтабоев Ахчабай — Андижон тумани, Андижон вилояти

Элмурадова Рухсат — Сайхунбод тумани, Сирдарё вилояти

«Жасорат» медали билан

Абдуқаюмов Абдунаби Абдурахимович — Мирзачўл туманидаги «Ирода-Дилдора» хусусий ишлаб чиқариш корхонаси раҳбари, Жиззах вилояти

Ганиев Абдурашул Исмаилович — Чилонзор туманидаги пойабзал таъмирлаш устаси, Тошкент шаҳри

Исломов Ҳаким Сувонович — Шеробод туманидаги маийш техника таъмирлаш устаси, Сурхондарё вилояти

Кайпазаров Парахат Зиуатдинович — Қонлиқўл туманидаги «Алтинқўл» ирригация тармоғининг таъмирлаш устaxonаси чилангари, Қорақалпоғистон Республикаси

Кодирова Дилбар Таджибаевна — Куйи Чирчиқ тумани халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими услубчиси, Тошкент вилояти

Мирахмедов Аҳад Гаппаржанович — Наманган вилояти кўзи оқизлар махсус ахборот-ресурс маркази бош услубчиси

Отаханова Замира Бекчановна — Богот енгил саноат касб-хунар коллежининг ахборот-ресурс маркази бўлим мудири, Хоразм вилояти

Очилов Бобир Сайфидинович — Пайариқ туманидаги пойабзал таъмирлаш устаси, Самарқанд вилояти

Сидиков Жаҳонгир Баҳромович — Балиқчи туманидаги маийш техника таъмирлаш устаси, Андижон вилояти

Ҳакимов Боходир Киямович — «Ортопедия реабилитацияси» масъулияти чекланган жамиятининг Қарши филиали раҳбари, Қашқадарё вилояти

Хатамов Баходир Қадиркулович — Гулистон туманидаги «Қодир» фермер хўжалиги бошлиғи, Сирдарё вилояти

Холиев Икромжон Нуруллаевич — Олот туманидаги пойабзал таъмирлаш устаси, Бухоро вилояти

Шарипова Сайёра Носировна — Навоий информатика ва электрон саноат касб-хунар коллежининг биология фани ўқитувчиси, Навоий вилояти

Эргашева Нигорахон Толибовна — Қўштепа туманидаги хунараманд-тикувчи, Фарғона вилояти

«Шўхрат» медали билан

Абдирахманов Акмалходжа Саидович — Республика Маънавият тарғибот марказининг Ғузур тумани бўлими раҳбари, Қашқадарё вилояти

Абдуллаева Нигора Амановна — Давлат-тижорат Халқ банкнининг Жомбой тумани филиали бош ҳисобчиси, Самарқанд вилояти

Абдуллаев Камол Талатович — Самарқанд шаҳридаги «Сам-антеп-гилам» қўшма корхонаси директори, Самарқанд вилояти

Абдуразаков Абдуқодир Абдурашидович — «GM O'zbekiston» акциядорлик жамиятининг ишлаб чиқариш бошқармаси бўлим бошлиғи, Андижон вилояти

Абдурахимов Мингарттик Азизович — «Нуроний» жамғармасининг Олтинсой тумани бўлими раиси, Сурхондарё вилояти

Ажимуратова Жанилхан Генжемуратовна — «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасининг Мўйноқ тумани таянч пункти директори, Қорақалпоғистон Республикаси

Азимов Улукбек Икромович — Андижон шаҳридаги «Ўз-Донг-Жу Пэинт Компани» қўшма корхонасининг ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва техник масалалар бўйича директори, Андижон вилояти

Аббарова Бахринсо Мухтаровна — Хўжаобод туманидаги «Андижон» маҳалла фуқаролар йиғини раиси, Андижон вилояти

Аликулов Холмамат Хасанович — Жиззах шаҳар электр таъминоти корхонасининг бош муҳандиси, Жиззах вилояти

Амбелиди Михаил Симеонович — «Навоий кон-металлургия комбинати» давлат корхонасининг Марказий кон бошқармаси «Мурунтау» кони омбор мудири, Навоий вилояти

Амиров Ботир Шаймарданович — Жарқўрғон туманидаги «Сурхонтекс» қўшма корхонасининг механика бўлими ёрдамчи устаси, Сурхондарё вилояти

Анкабаев Абдураим — Сайхунбод туманидаги «Паймард» маҳалла фуқаролар йиғини раиси, Сирдарё вилояти

Арабов Абдусаттор Райимович — Олтинқўл туманидаги «Ранг-зий» масъулияти чекланган жамиятининг электргаз пайвандловчиси, Андижон вилояти

Ахмедов Гуламжон Эргашевич — «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасининг Хонобод шаҳар таянч маскани раҳбари, Андижон вилояти

Ахмедов Ильхам Аскарвонич — Юнусобод туманидаги «Стемуқурилиш» хусусий корхонаси раҳбари, Тошкент шаҳри

Ахмедов Обид Ёкулович — «Нуроний» жамғармасининг Чилонзор тумани бўлими раиси, Тошкент шаҳри

Бабаханов Нарбута Эшназарович — «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компаниясининг иқтисодий таҳлил ва прогнозлаш бошқармаси бошлиғи

Байматов Мамуржон Абдувахидович — «Ўзбекистон металлургия комбинати» очиқ акциядорлик жамияти қурилиш-монтаж трести монтажчиси, Тошкент вилояти

Бобоқулова Шоира Норқобуловна — Нарпай тумани ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси, Самарқанд вилояти

Бокчиев Фарход Эсанович — «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Гулистон давлат университети бошланғич ташкилоти етакчиси, Сирдарё вилояти

Болтабоев Абдусамат Рахмонович — Учқўприк туманидаги «363-Қўқонэлектрмонтажчи» масъулияти чекланган жамиятининг бригада бошлиғи, Фарғона вилояти

Бурязов Шоназар Қўчқарович — Богот тумани йўл хўжалиги пудрат таъмирлаш-фойдаланиш давлат корхонасининг бульдозер машинисти, Хоразм вилояти

Давлатова Райхан Максудовна — «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Хоразм вилояти кенгаши раиси ўринбосари, «Камалак» болалар ташкилоти раиси

Джураев Абдумалик Абдусаломович — «Тошкент лок бўёқ заводи» очиқ акциядорлик жамияти аппаратчиси, Тошкент шаҳри

Джураев Равшан Джумаевич — «Ўзгеобурғунейтгаз» акциядорлик компаниясининг «Сурхон пармалаш ишлари» очиқ акциядорлик жамияти ҳайдовчиси, Сурхондарё вилояти

Джураев Раҳим Тураевич — Яккасарой туманидаги «Яккасарой коммунал биринчи» хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати чилангари, Тошкент шаҳри

Душанов Қарамон Усмонович — Хатирчи туманидаги «Оқ-олтин XXI аср» масъулияти чекланган жамиятининг иш юритувчиси, Навоий вилояти

Жорбаев Абдусаттар Гафуржанович — Сирдарё тумани телекомму

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА
ИККИ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ
ОРГАНЛАРИ, МУДОФАА ВА ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРЛИКЛАРИ
ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

«Дўстлик»
ордени билан**Бекмуратов Тенгелбай Балтабаевич** — Қорақалпоғистон Республикаси Ҳўжайли тумани прокурори**Гордеев Дмитрий Алексеевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг гуруҳ бошлигининг биринчи ўринбосари**Ким Анатолий Алексеевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Жиззах олий ҳарбий авиация билим юрти кафедра доценти**Машарипов Машарип Қадамович** — Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ кўмитаси бошқарма бошлиғи**Мирабидов Мирсалих Миркаримович** — «Тошкент-АЭРО» ихтисослаштирилган божхона комплекси бошлигининг биринчи ўринбосари**Попков Андрей Александрович** — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Қоровул қўшинлари бош бошқармаси шахсий таркиб бўйича махсус инспекцияси бошлигининг ўринбосари**Ходжакулов Эркин Гайбуллаевич** — Жиззах вилояти Адлия бошқармаси бошлиғи«Мардлик»
ордени билан**Абдулкасимов Дилёрбек Исмаилжонович** — Андижон вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси**Абдуллаев Фахриддин Аслиддинович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взвод командири**Иргашев Баходир Абдусаломович** — Давлат божхона кўмитаси Сурхондарё вилояти божхона бошқармаси контрабандага қарши курашиш бўлими ўта муҳим ишлар бўйича катта тезкор вакили**Нажмиддинов Шамшод Рустамович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими«Жасорат»
медали билан**Абдуллин Руслан Рашидович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Алимов Жалолиддин Чориевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Аширов Жонибек Жўракулович** (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг Чегара қўшинлари минтақавий штаби чегара пости мутахассиси**Ашуров Жамшид Файзуллаевич** — Давлат божхона кўмитаси Қашқадарё вилояти божхона бошқармаси «Қарши» темир йўл чегара божхона пости катта тезкор вакили**Ботиров Жамолддин Жалолиддинович** — Наманган вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди гуруҳ командири**Гаппаров Дониёржон Ганиевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Джураев Хасан Турабаевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Есназаров Саламат Сайпазарович** — Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси**Жугинисов Каражан Елубаевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взвод командирининг ўринбосари**Жураев Аббосжон Ахоркузиевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ мутахассиси**Жўраев Махид Шарофович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Жўраев Турғун Эркинович** (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг Чегара қўшинлари минтақавий штаби фельдшер**Жураев Элбек Кахрамонович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Исмаев Эштемир Музафарович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Исроилов Рахмиддин Фозилович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Кабилходжаев Шавкат Исмаилович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Камалов Иброҳим Тожидинович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг Чегара қўшинлари минтақавий штаби йўриқчиси**Кахаров Рашид Джамалович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг Чегара қўшинлари минтақавий штаби чегара райони бошлиғи**Кенжаев Самандар Зарифович** (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Жиззах олий ҳарбий авиация билим юрти катта ўқитувчиси**Косбаулиев Акмал Ҳакимиязович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Култоев Бахриддин Ҳайдарович** — Қашқадарё вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди гуруҳ командири**Машарипов Мураджан Рихсимович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Миноваров Муслим Мухаммадович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Мирвакулов Джамшиддин Мурадилаевич** — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси иқтисодий жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиш бошқармаси алоҳида муҳим ишлар бўйича катта терговчиси**Норбутаев Шерали Облакулович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Нормўминов Искандар Саидмуратович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Орзиев Севдиёр Исломович** — Навоий вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси**Саидов Ориф Йўлдошевич** — Бухоро вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди гуруҳ командирининг ўринбосари**Сапаров Фарход Гайратович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Толипов Равшанбек Олимжонович** (мархум) — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ мутахассиси**Тошпулатов Сатторали Равшанжонович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ мутахассиси**Турахонов Даврон Жумаевич** — Сурхондарё вилояти Сарбосиё тумани ички ишлар бўлими жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими катта тезкор вакили**Тургунов Кобил Рихсибаевич** — Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси**Умаров Рустам Райимкулович** — Сирдарё вилояти Ички ишлар бошқармаси алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси**Ҳомидов Нишон Душанович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взвод командири**Шавманов Салимжон Хайитбаевич** — Самарқанд шаҳар Ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими тезкор вакили**Эрназаров Гулямшакир Абдулхамидович** — Тошкент вилояти Ангрен шаҳар ички ишлар бўлими ҳарбийлаштирилган ёнгин хавфсизлиги отряди бўлими командири**Эшкватов Сунатулла Равшанович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Юлдошов Шухрат Пулаталиевич** — Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги «Қамчи» қидирув-қутқарув отряди қутқарувчиси«Содиқ хизматлари учун»
медали билан**Абдирахмонов Элдор Саминович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ командири**Азамов Назир Амриевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командири**Анненков Сергей Шамильевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Аъзамов Жамолхон Хожиевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий округ қўшинлари кўмондонининг ўринбосари**Бердибаев Икрамжон Қадирбаевич** — Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги махсуслаштирилган жазони ижро этиш колонияси бўлими бошлиғи**Жумакулов Валижон Журакулович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм секция командири**Иноғомов Шовкат Мухторович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Исаев Азиз Саидмуродович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг Чегара қўшинлари минтақавий штаби назоратчиси**Караев Наврузжон Хушбакович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги хизмат бошлиғи **Қиличев Гайрат Гафурович** — Навоий вилояти Ички ишлар бошқармаси патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бошқармаси батальон милиционер**Косимов Хайриддин Файзуллаевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғи**Машарипов Коҳрамон Бекчанович** — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонунчиликка риоя этилиши устидан назорат қилиш бош бошқармасининг Хоразм вилояти ҳудудий бўлими бошлиғи**Муминов Азим Собирович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм секция командири**Муродов Уктам Субонович** — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Жиноят қидирув ва терроризмга қарши курашиш бош бошқармаси бошқарма бошлигининг биринчи ўринбосари**Мусурманкулов Баходир** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг Чегара қўшинлари минтақавий штаби чегара райони бошлиғи**Назаров Ҳайдар Қамбарович** — Бухоро вилояти Вобкент тумани давлат солиқ инспекцияси шўба бошлиғи**Норматов Расул Турдибоевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ командири**Рахимов Фарход Ражаббаевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ мутахассиси**Рахимова Гольноза Абдусаттаровна** — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси қонунчилик тарғиботи бўлими бошлиғи**Садилов Хуршид Эргашевич** — Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги Марказ бошлигининг ўринбосари**Сайдамаев Иномжон Икромович** — Андижон вилояти Давлат солиқ бошқармаси бўлими бошлиғи**Саттаров Ильхам Сайдуллаевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ мутахассиси**Сиддиқов Толибжон Алимович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Самарқанд ҳарбий госпитали бўлими бошлиғи**Собилов Қадамбой Ҳайитбаевич** — Хоразм вилояти Қўшқўпир тумани ички ишлар бўлими жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш бўлими катта тезкор вакили**Сулаймонов Зафаржон Умарович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Туляганова Зўхра Эгамбердиевна** — Самарқанд вилояти Нарпай тумани прокуратураси катта нозири**Турганбаев Аскар Тенгелович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Умаров Фарходбек Хасанович** — Андижон вилояти Асак тумани ички ишлар бўлими профилактика инспектори**Умурзаков Шавкат Буранович** — Тошкент вилояти прокуратураси иқтисодий жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиш бўлими бошлиғи**Усмонов Феруз Шукруллаевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаб бўлими бошлиғи**Ҳайдаров Хикматилла Рахматович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм хизмат бошлиғи**Ҳолмирзаев Фарходжон Нурмухаммадиевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взвод командири**Ҳусниддинов Зиёвуддин Сайфутдинович** — Давлат божхона кўмитаси Тошкент шаҳар божхона бошқармаси «Арқ-булоқ» ташқи иқтисодий фаолият божхона пости бошлиғи**Шайзаков Равшан Нуруллаевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм командирининг ўринбосари**Шипилов Олег Борисович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Сержантлар тайёрлаш мактаби цикл бошлиғи**Шунқаров Шукрулла Ҳайдарович** — Жиззах вилояти Форш тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори**Элмуродов Дилмурод Боймуродович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм взвод мутахассиси**Эшметов Турсунбай Балтабаевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Бош штаб бошқарма бош муҳандиси**Юсупов Аширбек Дусчанович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими«Шухрат»
медали билан**Абдукаҳоров Алижон Исмаилович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм хизмат бошлиғи**Абдуллаев Акмал Ҳашимович** — Қашқадарё вилояти Ички ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Қўриқлаш» бошқармаси бўлими командири**Абдуллаев Гайрат Шавкатович** — Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ кўмитаси Бозорлар ва савдо комплекслари фаолиятини назорат қилиш бош бошқармаси Наманган вилояти бозорлар ва савдо комплекслари фаолиятини назорат қилиш бўлими суриштирувчиси**Алимкулова Мутабархон Рахимовна** — Фарғона вилояти Қўқон шаҳар адвокатлар ҳайъати адвокати**Ахмедов Алишер Джуманазарович** — Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ тумани маҳалла фуқаролар йиғини «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари**Бабаджанов Нариман** — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси молия-иқтисод бўлими бошлигининг ўринбосари**Бахриддинов Зайниддин Бахриддинович** — Жиззах вилояти Зомин тумани ички ишлар бўлими

жиноят қидирув ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш гуруҳи катта тезкор вакили

Бобохонов Алишер Аскарвонич — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги бўлими бошлиғи**Бўрибоев Соҳибжон Холимович** — Фарғона вилояти Ўзбекистон тумани ички ишлар бўлими про-филактика катта инспектори**Ворисова Раъно Собировна** — Чирчиқ олий танк кўмондон-муҳандислик билим юрти кафедра мудири**Восиев Шерали Намозович** — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Қоровул қўшинлари бош бошқармаси ҳарбий қисм гуруҳ командири**Гайбуллаева Джамила Шамсиевна** — Қашқадарё вилояти Косон тумани фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлими мудири**Давронов Хусан Пирназарович** — Самарқанд вилояти Адлия бошқармаси инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими бошлиғи**Добиллов Элмурот Менггураевич** — Сурхондарё вилояти Шўрчи тумани маҳалла фуқаролар йиғини «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари**Иванов Иван Геннадьевич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Тошкент ахборот технологиялари университети Махсус факультети катта техник**Инсабаев Рахматилла Рахманалиевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Ишанкулова Салима Умаровна** — Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар Учтепа туманлараро суди раиси**Кодиров Набижон Абдужалилович** — Наманган вилояти Тўрақўрғон тумани маҳалла фуқаролар йиғини «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбари**Комилова Муяссар Мавжудовна** — Тошкент ҳарбий-академик лицейининг ўқитувчиси**Машарипов Иброт Янгйевиич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм батарея командири**Мирасилов Алишер Саҳаббайевич** — Тошкент шаҳар Юнусобод тумани прокурори ўринбосари**Мухин Алексей Юрьевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Назаров Бахриддин Холмирзаевич** — Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Самарқанд бирлашган техник мактабининг ўқитувчиси**Низов Гайрат Жасуривич** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги Сержантлар тайёрлаш мактаби цикл бошлиғи**Отажонов Бахтиёр Дадажонович** — Бухоро вилояти Когон шаҳар прокурори**Равшанов Раҳмад Аҳмадович** — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги махсус отряди гуруҳ командири**Раҳманов Турабек Турсунбекович** — Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси**Розумбетов Камилжан Сапаевич** — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментининг Хоразм вилояти Хонқа тумани бўлими бошлиғи**Рузикулов Аблқосим Абсоматович** — Жиноят ишлари бўйича Сурхондарё вилояти Термиз шаҳар суди раиси**Сабурова Алтингуль Алламбергеновна** — Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси катта нозири**Санов Шухрат Ядгарович** — Тошкент шаҳар Мирзо Улугбек тумани адвокатлар ҳайъатининг адвокати**Тарабан Ольга Вячеславовна** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий округ бўлими бошлигининг катта ёрдамчиси**Ташпулатов Илхом Кадилович** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ходими**Темиров Дилшодбек Жумабекович** — Сирдарё вилояти Давлат солиқ бошқармаси бўлими бошлиғи**Умаров Аскаралли Камбаралиевич** — Тошкент шаҳар ҳўжалик суди судьяси**Усаров Шерзод Ўралбекович** — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм гуруҳ мутахассиси**Усмонов Акмалжон Ўринбоевич** — Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилиш кўмитасининг Чегара қўшинлари минтақавий штаби назоратчиси**Фозилова Гулҳебра Алишеровна** — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги жамоат, но-давлат нотижорат ва диний ташкилотлар бошқармасининг бўлими бошлиғи**Ҳайдаров Ойбек Жамигирович** — Қашқадарё вилояти Фавқулодда вазиятлар бошқармаси қутқарув отряди гуруҳи қутқарувчиси**Чулиев Учкун Шавкатович** — Навоий вилояти Давлат солиқ бошқармаси шўба бошлиғи**Юлдашева Умида Садуллаевна** — Олий ҳарбий божхона институтининг иқтисодий фанлар кафедраси бошлиғи**Юнусов Улугбек Тургунович** — Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармаси бўлими бошлиғиЎзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВТошкент шаҳри,
2013 йил 23 август

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ СЕНАТИНИНГ ЎН ИККИНЧИ ЯЛПИ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Шу билан бирга мажлисида алоҳида таъкидлаб ўтилганидек, халқаро экологик ташкилотлар экспертларининг хулосаларига, давлат органлари, жамоат ташкилотлари, шу жумладан, Ўзбекистон Экологик ҳаракатининг муҳофазатлари қарамай, «Талко» ДУК-да ишлаб чиқаришнинг йўналишини ўзгартириш, уни модернизациялаш, тозалаш иншоотларини ўрнатиш бўйича чоралар кўрилмаётди. Шу тариқа халқаро ҳуқуқнинг умумқабул қилинган принциплари ва нормалари талаблари, БМТ томонидан атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида қабул қилинган ҳужжатларнинг талаблари, шунингдек, ушбу масала бўйича давлатлараро битимларнинг қоидалари бузилмоқда.

Айни пайтда атроф-муҳитни ифлослантириб, минтақадаги экологик вазиятни мушкуллаштиришга чек қўйишга қақираётган халқаро жамоатчилигининг талаблари мутлақо эътиборда олинмаётди. Чунончи, «Талко» ДУК трансчегаравий чиқиндилари атроф-муҳитга ва аҳоли соғлиғига ҳалокатли таъсир кўрсатаётганлиги туфайли вужудга келган экологик вазият муносабати билан Бельгия парламентининг аъзолари, Латвия парламентининг депутатлари, БМТ атроф-муҳит бўйича дастурининг (ЮНЕП), Европа ва Осиёдаги бир қатор экологик жамоат ташкилотларининг экспертлари салбий фикр билдирдилар.

Сенаторларнинг нутқларида «Талко» ДУК sanoat чикиндиларининг ҳалокатли таъсирини камайтириш мақсадида Ўзбекистонда кенг қўлланма ишлар амалга оширилаётганлиги ҳам кўрсатиб ўтилди. Сўнгги уч йил ичида мазкур туманларда энг замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган бир қатор кўп тармоқли туман поликлиникалари ва даволаш-профилактика муассасалари фойдаланишга топширилди, 50 дан зиёд кишлоқ врачлик пунктлари ташкил этилди. Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг 2013-2017 йилларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича ҳаракат дастури доирасида кўп миқдорда моддий, молиявий маблағларни жалб этиш ва мазкур вазифаларни ҳал қилишга йўналтириш назарда тутилган тадбирлар амалга оширилмоқда.

Муҳофаза яқунлари бўйича сенаторлар томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг «Талко» ДУК чикиндиларининг одамлар соғлиғига ва табиий муҳитга салбий таъсирини бартараф этиш ҳамда камайтириш, минтақада экологик вазиятни соғломлаштириш бўйича шомиллик чораларни кўриш, бунинг учун зарур ташкилий-ҳуқуқий нормалар ва ресурсларни сафарбар қилишни, ушбу муаммони ҳал қилишга манфаатдор экологик ташкилотлар, БМТнинг тегишли тузилмалари, мамлакатлар парламентлари ва ҳукуматлари имкониятларини жалб этишни назарда тутилган қарори қабул қилинди. Қарорда кўрсатиб ўтилганидек, трансчегаравий ифлослантириш муаммолари халқаро ҳуқуқнинг умумқабул қилинган принциплари ва нормаларини, халқаро ҳуқуқий ҳужжатлар, БМТ тегишли қарорларини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилиниши керак.

Сенаторлар ҳозирги кунда Ўзбекистон ва Тожикистондаги юз мингглаб аҳолининг ҳаёти ва соғлиғи, ушбу минтақада яшайдиган ва меҳнат қиладиган келгуси авлодларнинг тақдири мазкур масалаларни тезроқ ҳал қилишга боғлиқ, деб қатъий ишонч билдирдилар.

Шундан сўнг сенаторлар Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 18 июлдаги «Ишбилармонлик муҳитини янада тубдан яхшилаш ва тадбиркорликка янада кенг эркинлик бериш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 14 январдаги «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг иқтисодий-ёқин эркинлаштириш ва демократик бозор ислохотларини янада чуқурлаштириш соҳасидаги устувор йўналишларни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармойишига мувофиқ тайёрланган «Гаров реестри тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини кўриб чиқишга киришдилар.

Мажлисида қайд этилганидек, ушбу қонун кредитларни расмийлаштириш тартиб-таомилларини янада тақомиллаштириш, гаров муомаласига қўяр мол-мулкни киритиш ҳамда тижорат банкларнинг мол-мулкни гаровга олиб кредитлаб бериш вақтидаги таваккалчилигини камайтириш ҳисобига кичик бизнеснинг кредит воситасида молиялаштиришдан фойдаланиш имконияти

ларини кенгайтириш мақсадида ишлаб чиқилган. Бу эса ишбилармонлик муҳитини янада яхшилашга, тадбиркорликни ривожлантиришга ёрдам беради.

Сенаторлар «Одамнинг иммунитет танқислиги вируси келтириб чиқарадиган касаллик (ОИВ инфекцияси) тарқалишига қарши курашиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини кўриб чиқдилар. Қонуннинг асосий мақсади одамнинг иммунитет танқислиги вируси келтириб чиқарадиган касалликнинг тарқалишига қарши курашишни, зарур профилактикани ҳамда аҳолини ОИВ инфекциясидан ишончли тарзда ҳимоя қилишни таъминлаш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирларнинг самардорлиги ва сифатини оширишга қаратилган ҳуқуқий нормаларни янада тақомиллаштиришдан иборат.

Қонун Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 26 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасида ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши кураш самардорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-1023-сонли қарорининг қоидаларига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, бу соҳада мамлакатимизда амалга оширилаётган таъсирчан чоралар рўйбоғи чиқарилишининг ҳуқуқий асослари кенгайишига ёрдам беради.

Шундан сўнг сенаторлар маҳсулотни (ишларни, хизматларни) сертификатлаштириш ва стандартлаштириш соҳасидаги қонун ҳужжатларини янада тақомиллаштиришга, маҳсулотнинг хавфсизлиги, сифати ва рақобатбардорлигини таъминлашга, шунингдек, мувофиқлини баҳолаш соҳасидаги миллий қонун ҳужжатларини халқаро стандартлар билан уйғунлаштиришга қаратилган «Мувофиқлик баҳолаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини кўриб чиқдилар ва маъқулладилар.

Мажлисида айтиб ўтилганидек, бу соҳадаги муносабатлар бугунги кунда турли соҳавий қонунлар: «Техник тартибга солиш тўғрисида»ги, «Маҳсулот ва хизматларни сертификатлаштириш тўғрисида»ги, «Стандартлаштириш тўғрисида»ги, «Метрология тўғрисида»ги қонунлар, шунингдек, идоравий ҳужжатлар билан тартибга солиб келинмоқда. Ушбу соҳада ягона базавий қонуннинг қабул қилиниши мувофиқлик баҳолашнинг бутун тизимини, шу жумладан, миллий аккредитацияни ҳам ташкил этишнинг умумий принциплари, қоидалари тартибга солинишини таъминлайди.

Сенаторлар, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011-2012 йилларда қабул қилинган «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун қўлай ишбилармонлик муҳитини шакллантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги, «Ишбилармонлик муҳитини янада тубдан яхшилаш ва тадбиркорликка янада кенг эркинлик бериш чора-тадбирлари тўғрисида»ги, «Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилишни янада тақомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонлари ва давлат раҳбарининг бошқа фармонлари асосида тайёрланган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз қучини йўқотган деб топиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини ҳам кўриб чиқдилар.

Қонун билан Солиқ, Божхона, Ҳўжалик-процессуал, Меҳнат, Жиноят кодекслари, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга, «Фермер ҳўжалиги тўғрисида»ги, «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги, «Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунларга ва бошқа қатор қонунларга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилмоқда.

Сенаторларнинг фикрича, ушбу қонуннинг қабул қилиниши ишбилармонлик муҳитини янада яхшилашга ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга, кўп тармоқли фермер ҳўжалиқларини ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар яратилишига, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишни қўлайлаштиришга, унинг бандлигини таъминлашга ва бошқаларга ёрдам беради.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати ўн иккинчи ялпи мажлисининг биринчи иш кунини тугади.

2013 йил 23 август кунини Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн иккинчи ялпи мажлиси ўз ишини давом эттирди.

Ялпи мажлисининг иккинчи кунини сенаторлар ўзларининг конституциявий

ваколатларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви раиси Ф.Муллажоновнинг Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг 2012 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботини тингладилар. Қайд этиб ўтилганидек, Марказий банкнинг 2012 йилдаги фаолияти «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунига мувофиқ амалга оширилди ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов томонидан 2011 йилнинг асосий яқунлари ва 2012 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисида белгиланган берилган вазифаларни, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг «Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви раисининг Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг 2011 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботи ҳақида»ги қарорига, шунингдек, Инқирозга қарши чораларнинг 2009-2012 йилларга мўлжалланган дастурига мувофиқ амалга оширилди.

Мамлакат банк тизими фаолиятининг белгиланган устувор йўналишлари доирасида 2012 йилда банкларнинг барқарорлигини янада мустаҳкамлашга ҳамда улар томонидан юқори рейтинг кўрсаткичларига эришилишига алоҳида эътибор берилди. Қўйилган вазифани бажариш бўйича аниқ мақсадли чора-тадбирларнинг амалга оширилиши мамлакат банк тизимида юқори кўрсаткичларга эришишни таъминлаш имконини берди. Чунончи, ҳисобот йилида банк тизими капиталининг етарлилик даражаси умумий қабул қилинган халқаро стандартлардан 3 баравар юқори бўлди. Банк тизимининг жорий ликвидлик даражаси талаб қилинадиган энг кам даражадан 2 баравар юқори бўлди.

Самарали банк назоратининг амалга оширилиши, активлар ликвидлиги ва сифати халқаро стандартларга мувофиқ доимий мониторинг қилиниши Ўзбекистоннинг тижорат банкларига дунёнинг етакчи рейтинг агентликларида ижобий баҳолаш олиш имконини берди. Чунончи, мамлакатнинг 28 та тижорат банки «Стандарт энд Пурс», «Мудис» ва «Фитч Рейтингс» рейтинг агентликлари томонидан берилган «барқарор» даражасидаги ижобий рейтинг баҳолирига эга.

Ҳисобот йилида банклар томонидан мамлакат иқтисодиётининг рақобатбардорлигини оширишни таъминлаш, ишлаб чиқариш тармоқларини ҳамда юқори технологияга асосланган янги корхоналарни жадал ривожлантириш бўйича кенг қўлланма чора-тадбирлар амалга оширилди. 2012 йилда иқтисодиётнинг реал секторига йўналтирилган кредитларнинг умумий ҳажми олдинги йилдагига қараганда 30,5 фоизга ошди. Шу билан бирга инвестиция мақсадларига берилган кредитлар улуши 1,3 баравар кўпайди. Ички манбалар ҳисобидан ажратилган кредитлар тижорат банклари кредит портфели умумий ҳажмининг 85,8 фоизини ташкил этди, мuddати уч йилдан ортиқ бўлган узоқ мuddатли қўйилмалар эса 30,9 фоизга ўсиб, умумий кредит портфелининг 76,8 фоизини ташкил қилди.

Муҳофаза жараёнида тижорат банклар балансида ўтказилган 120 та иқтисодий ночор корхонани соғломлаштириш бўйича амалга оширилган самарали иш ишлаб чиқаришни қайта тиклашга ва бу корхоналарни стратегик инвесторларга реализация қилишга имкон берганлиги кўрсатиб ўтилди. Бу 25 мингдан ортиқ иш ўринини яратиш имконини берди. Мазкур корхоналар томонидан жами 494,4 миллион АҚШ долларини миқдориди маҳсулот экспорт қилинди. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолияти янада ривожланишини

қўллаб-қувватлаш мақсадида 2011 йилдагига нисбатан 1,3 баравар кўп кредитлар ажратилди, шу жумладан ажратилган микрокредитлар ҳажми 1,5 баравар кўпайди.

Миллий иқтисодиётга чет эл инвестициялари ва кредитларини жалб этиш мақсадида 2012 йилда банклар томонидан халқаро молия институтларининг 181,7 миллион АҚШ долларини миқдоридида кредит линиялари ўзлаштирилган бўлиб, бу 2011 йилдагига қараганда 1,3 баравар кўпдир.

Шу билан бирга, сенаторлар ҳисобот юзасидан ўз чиқишларида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг мамлакат банк-молия тизими барқарорлигини ва самардорлигини таъминлашдаги, шунингдек, «Обод турмуш йили» Давлат дастурида назарда тутилган тадбирларни рўйбоғи чиқаришдаги роли ва аҳамиятининг муҳимлигига эътиборни қаратдилар ҳамда унинг фаолиятининг самардорлигини янада ошириш бўйича айрим тақлифларни баён қилдилар.

Сенаторлар мамлакат миқтоқаларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор вазифаларини ҳал қилишда банк-молия тизими субъектларининг маҳаллий давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари билан янада яқиндан ҳамкорлик қилиши, банк назорати тизимини янада тақомиллаштиришга қаратилган чора-тадбирларни изчил рўйбоғи чиқаришни давом эттириш, банкларнинг ресурс базасини ошириш, юқори технологияга асосланган ишлаб чиқаришларни, корхоналарни модернизациялаш, техник ва технологик янгилаш лойиҳаларини кредитлаш, банк хизматларини диверсификациялаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлашни кенгайтириш зарурлигини кўрсатиб ўтилди.

Шундан кейин сенаторлар Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва Олий ҳўжалик суди таркибига ўзгартишлар киритиш масаласини, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ваколатига тааллуқли бошқа масалаларни кўриб чиқдилар.

Кўриб чиқилган барча масалалар юзасидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг тегишли қарорлари қабул қилинди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн иккинчи ялпи мажлиси ўз ишини тамомлади.

Сенатнинг икки кунлик мажлисида 9 та масала, шу жумладан Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг қоидаларини изчил рўйбоғи чиқаришга, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун мумкин қадар қўлай ишбилармонлик муҳитини шакллантиришга, ижтимоий ва суд-ҳуқуқ соҳаларидаги қонун ҳужжатларини тақомиллаштиришга қаратилган 4 та қонун кўриб чиқилди.

Сенат томонидан Тожикистон «Талко» ДУК корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти экологияга ва одамлар соғлиғига қўрсатаётган ҳалокатли таъсирини бартараф этиш чоралари тўғрисидаги масалани кўриб чиқилганлиги экологик хавфсизлиқни таъминлаш, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, инсоннинг соғлом табиий муҳитга бўлган ҳуқуқларини ҳимоя қилишда алоҳида аҳамиятга эга бўлди.

Сенатнинг ўн иккинчи ялпи мажлисида қабул қилинган қарорларнинг амалга оширилиши демократик ижтимоий-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ислохотларни янада чуқурлаштириш, аҳоли турмуш даражасини, мамлакатда барқарорлик ва фаровонлиқни оширишнинг қудратли омилга айланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг матбуот хизмати

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ватанимиз Мустақиллигининг 22 йиллиги муносабати билан Самарқанд вилоятида «Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!» шиори остида саломатлик ҳафталиги ўтказилмоқда. Ҳафталикнинг икки кунинда вилоят бўйича 18 мингдан ортиқ киши тиббий кўрикдан ўтди. Жумладан, 740 нафарга яқин ногирон ва беморларнинг хонадонига бориб, уларнинг саломатлиги назоратдан ўтказилди. Кўрик натижалари асосида касаллик аниқланган кишиларни соғломлаштириш юзасидан чора-тадбирлар белгиланди.

● Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 22 йиллик байрами арафасида Жиззах шаҳрида аҳолига хизмат кўрсатаётган автобуслар сони янада кўпайди. «Отабексупер-транс» масъулияти чекланган жамияти томонидан банкнинг имтиёзли кредити эвазига Самарқандда ишлаб чиқарилган 30 янги автобус шаҳар йўналишлари бўйлаб ҳаракатлана бошлади.

● Фарғона нефтни қайта ишлаш заводида қарашли соғломлаштириш марказида «Обод турмуш йили» Давлат дастури доирасида ёш журналистлар учун «Ёшлар медиа оромгоҳи» ташкил этилди. «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси, «Келажак овози» ёшлар ташаббуслари маркази ҳамда Фарғона вилояти ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил этилган оромгоҳда мамлакатимиз олий ўқув юртларида фаолият юритаётган «Келажак овози» маркази мутахассислари, ёш журналистлар иштирок этмоқда.

● Сирдарё вилоятининг Гулистон, Янгиер, Ширин шаҳарлари ва Ховос, Бобўт, Мирзаобод туманларида Хитойнинг «ЗТЕ» компанияси технологияси асосида 32 та замонавий телефон станцияси ишга туширилди. Бунинг учун ҳудуддаги алоқа тизими халқаро андозаларга мослаштирилиб, 20 километр масофага оптик тотали алоқа кабеллари ётқизилди.

ЖАҲОНДА

● Сўнгги тадқиқотларга кўра, денгиз сатҳи аста-секин кўтарилиб бораётганлиги сабабли йирик соҳил бўйи мамлакатларидаги сув тошқинларидан етадиган зарар миқдори 2050 йилга бориб йилига 1 триллион АҚШ долларини ташкил қилиши мумкин. Экспертлар 136 та шаҳардаги сув тошқинидан ҳимоя ҳолатини кўриб чиқиб, унинг 2050 йилга бориб денгиз сатҳи 20 сантиметрга кўтарилганда ёрдам бера олмаслигини таъкидлашди.

● Энг қиммат қўл телефони сифатида «Гиннеснинг рекордлар китоби»дан ўрин олган GoldVish 1,2 миллион АҚШ долларига баҳоланган. Гап шундаки, ушбу телефон 18 каратли оқ рангдаги олтидан ясалган бўлиб, 120 каратли олмос билан безатилган. Бу телефон илк бор Москвада ўтказилган миллионерлар ярмаркасида омма эътиборига ҳавола қилинган.

● Буюк Британиянинг нефть қазиб олишга ихтисослашган «Бритиш петролеум» корпорацияси АҚШ ҳукумати федерал шартномалар тузишга тақиқлов жорий этгани учун судга берди. Гап шундаки, 2010 йили Мексика кўрфазидида нефть қазиб платформасида ёнган чиққанлиги ва денгиз соҳиллари нефть доғларидан катта зарар кўргани боис корпорация улкан миқдордаги жаримага тортилган ва унинг 21 та бўлинмаси федерал шартномалар тузиш ҳуқуқидан маҳрум қилинган. Ушбу бўлинмаларнинг айби бўлмасида, тақиқловдан катта зарар кўраётганлиги боис шундай ҳаракатга қўл урилган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ҚАРОРИ

ТОЖИКИСТОН «ТАЛКО» ДУК КОРХОНАСИНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ФАОЛИЯТИ ЭКОЛОГИЯГА ВА ОДАМЛАР СОҒЛИФИГА КЎРСАТАЁТГАН ҲАЛОКАТЛИ ТАЪСИРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Олий Мажлисининг қўйи ва юқори палаталари муҳокамасига мамлакат Экологик ҳаракати ва фуқаролик жамияти институтлари томонидан тақдим этилган «Талко» ДУК зарарли чиқиндиларининг атрофдаги экологик муҳитга ва аҳолининг саломатлигига тобора кучайиб бораётган салбий таъсирини чуқур ўрганишга доир материаллар ушбу чиқиндилар таъсирини йўқотиш бўйича шоишлич қоралар кўриш масаласини фоят зарур муаммо сифатида кун тартибига олиб чиқмоқда.

Тожикистон Республикасининг Турсунзода шаҳрида 1975 йилда қўрилган, ишлаб чиқариш технологиясини эскириб кетган, тозалаш тизими самарасиз бўлган алюминий корхонаси ҳар йили атмосферага 22-23 минг тоннага яқин ифлослантирувчи моддаларни, шу жумладан, 200 тоннадан ортиқ фотэ хавфли ҳамда одамлар саломатлигига ва атроф-муҳит учун зарарли бўлган фторли водородни чиқариб ташламоқда. Ҳозирги вақтда «Талко» ДУК фаолияти натижасида Сурхондарё вилоятининг шимолий туманлари ҳудудига атмосфера хавосиданги фторли водороднинг миқдори йўл қўйладиган энг юқори концентрациядан (ИҶЮК) ўрта ҳисобда 1,8-2 баравар, ёз ойларида эса 3,4 баравар ошиб кетмоқда.

Ушбу зарарли моддаларнинг талай қисми ҳаво оқими билан теварак-атрофга, шу жумладан, Ўзбекистоннинг Денов, Сарюсиё, Узун ва бошқа туманлари ҳудудига ўтиб, минтақанинг минг йиллар давомида шаклланган экологик тизимини бузмоқда, шунингдек, бу ерда зич яшавётган 1 миллионга яқин аҳолининг соғлигига ўнглаб бўлмайдиган даражада зарар етказмоқда.

Муаммонинг моҳияти шундаки, таркибида фтор бирикмалари, захарли газлар – карбон, олтингурут оксидлари, углеводородлар ва бошқа зарарли моддалар жуда кўпчилиги билан ақралиб турувчи «Талко» ДУКнинг чиқиндиларидан атрофдаги аҳоли жабр кўрмоқда ва, биринчи навбатда, сурункали эндокрин ва суяк-мушак тизими, юқори нафас олиш йўллари касалликларидан, тумға аномалиялар ва флюороздан, шунингдек, онкология касалликларидан азоб кечмоқда.

Болалар ўртасида патология касалликлар кўпайиб бораётганини, айниқса, хавотирга солмоқда. Охириги беш йилда Сарюсиё туманида болаларнинг ўлик туғилиши ҳоллари 7,7 баравар кўпайган. Сарюсиё туманида 175 минг аҳолининг 42 мингдан кўпроги эндокрин касалликларга чалинган. Узун туманида яшайдиган 150 минг кишининг 100 мингта яқини эса турли ўлғага хос хасталикларга дучор бўлган. Умуман олганда, Тожикистон алюминий корхонаси чиқиндиларининг трансчегаравий таъсирига учраган туманларда болаларнинг ҳам, катта ёшли аҳолининг ҳам касалланиши патология бузилишларининг қайталанishi жихатидан Сурхондарё вилоятидаги ўртача даражадан 3 баравар юқори.

Минтақанинг иқтисодийети, қишлоқ ҳўжалигига жуда катта кўламда зарар етказилмоқда. Алюминий корхонасининг зарарли чиқиндилари билан атмосфера, тупроқ, сув ресурслари ифлосланмоқда. Натижада боғлар барбод бўлмоқда, сабзавотлар, мевали дарахтлар ва бошқа қишлоқ ҳўжалиги экинларининг ҳосилдорлиги пасаймоқда. Сарюсиё, Узун ва Денов туманларини ҳудудига охириги 20 йилда сабзавот экинларининг ҳосилдорлиги 27-46 фоизга, полиз экинларининг ҳосилдорлиги 24,4 фоизга, узумзорлар ҳосилдорлиги 37,8 фоизга пасайиб кетди, ушбу минтақа учун анъанавий бўлган пиллачилик деярли барҳам топди.

Фторидларнинг сабзавотлар ва меваларда, бошқа ўсимликларда тулғаниши йўл қўйладиган энг юқори концентрациядан (ИҶЮК) 11-19 баравар, бугдойга тулғаниши 5-6,5 баравар юқори. Хайвонлар организмизда ўнгланмас физиологик ўзгаришлар юз бермоқда – уларнинг тишлари тушиб кетмоқда, илик суяклари қий-шайиб кетмоқда, бўғимлар зарарланмоқда, шунинг натижасида йирик ва майда моллар бош сонни қискармоқда, соғиб олинаётган сўт миқдори камаймоқда, гўшт-сўт махсусотларининг сифати ёмонлашмоқда. Тадқиқотлар натижасида сўт таркибиданги фтор нормадан 9-13 баравар, гўшт таркибига 10,9 фоиз юқори эканлиги аниқланган. Буларнинг барчаси одамлар ҳаёти ва соғлигига жиддий таҳдид туғдирмоқда.

Ўзбекистон Экологик ҳаракатининг баҳоласи-чи, «Талко» ДУК томонидан биргина охириги 5 йилнинг ўзиде етказилган умумий иқтисодий зарар 447,3 миллион АҚШ долларини ташкил этади. Шу билан бирга, алюминий корхонасининг деярли 40 йиллик фаолияти давомида минтақа иқтисодийети, одамлар соғлигига ва атроф-муҳитга етказилган ҳаққий зарарни аниқла-шининг имкони йўқ.

Шуни қайд этиш керакки, Ўзбекистон томонини доимий равишда мурожаат қилаётган бўлишга қарамай, Тожикистон томонидан ҳалқаро ҳуқуқий ҳужжатларнинг талаблари, шу жумладан, Атроф-муҳит ва ривожланиш бўйича декларациянинг (Рио-де-Жанейро, 1992 йил 14 июнь) қондалари, шунингдек, икки томонлама битимлар доирасида қабул қилинган ҳалқаро мажбуриятлар бажарилмайтир.

Чунинчи, Ўзбекистон ва Тожикистон парла-ментлари депутатлик гуруҳлари қўшма мажли-сининг 1991 йилда қабул қилинган қарори ба-жарилмай қолди кетди. Бу қарорга мувофиқ за-воднинг ишлаб чиқариш қувватларини қис-картириш, шу жумладан, 100 та электролизер иш-тини тўхтатиш, «экологик ноҳушлик ўқоғини зарарсиз ишлаб чиқаришга айлантириши ҳамда иккала республика аҳолисини, Сурхон ва Ҳисор воҳаларида истиқомат қилаётган миллатлар ва-киллари эи экологик ҳалокатдан асраб қолиш» керак бўлган бошқа тадбирларни рўёбга чиқар-иш назарда тутилган эди.

1994 йил 17 ноябрдаги «Тожикистон алю-миний заводининг салбий таъсир зонасидаги экологик вазиятни яхшилашда ҳамкорлик қилиш тўғрисида»-ги Ўзбекистон — Тожикистон ҳукуматлараро Битими ҳам бажарилмай қолиб кетди.

Мустақил экспертлар, ҳалқаро табииати му-хофиза қилиш ташкилотларини ҳулосасига

кўра, минтақада экологик вазият ёмонлашиб бораётганини жиддий ташвиш туғдирмоқда.

Айни пайтда атроф-муҳитни ифлослантириб, минтақадаги экологик вазиятни мушкуллашти-ришга чек қўйишга доир зарур чоралар қабул қилишга чиқариётган ҳалқаро жамоатчилик, ҳал-қаро экологик ташкилотларнинг талаблари бу-тунлай эътиборга олинмайтир. Чунинчи, «Тал-ко» ДУК трансчегаравий чиқиндилари Сурхон-дарё вилоятининг шимолий туманлари атроф-муҳитига ва аҳолиси соғлигига ҳалокатли таъ-сир кўрсатаётганини туфайли вужудга келган экологик вазият муносабати билан ушбу маса-лани ўз мажлисида кўриб чиққан Бельгия пар-ламентининг аъзолари, Латвия парламентининг депутатлари, БМТ атроф-муҳит бўйича дасту-рининг (ЮНЕП), Европа ва Осиёдаги бир қатор экологик жамоат ташкилотларининг эксперт-лари салбий фикр билдирди.

2012 йилда Жаҳон банки шафелигидега ўтказилган аудиторлик текширувларининг матери-аллари «Талко» ДУК асосий ишлаб чиқариш техникасининг ресурслари тугаганлигидан, ус-қуналарнинг табийи равишда жисмонан эски-риниш модернизация қилиш тугалланганли-гидан, шу тариқа унинг хавфсизлиги ва эколог-ик жихатдан тозалани ташминланганлигидан далолат беради.

Халқаро ташкилотлар ва экспертларнинг минтақада экологик вазият ёмонлашиб бора-ётганини ҳақиқидега қўй сонли ҳулосаларига қарамай, Тожикистон томонидан турли даража-лида тақдим этилаётган материалларда, шу жумладан, Ўзбекистон Республикаси Олий Маж-лиси Қонунчилик палатасининг мурожаатиға То-жикистон парламенти қўйи палатаси – Мажли-си намояндағон Мажлиси Оли раҳбариятининг 2013 йил 10 июндаги жавобидега экология соҳа-сида вужудга келаётган вазият ҳамда аҳоли соғлигини муҳофиза қилиш бўйича оғирлашиб бораётган аҳвол инкор этилмади. Айни вақтда мустақил экспертларнинг материалларида қайд этилаётган амалдаги ҳолат, шунингдек, Тожи-кистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазир-лигининг эпидемиология ва гигиена илмий-та-дқиқот институти ҳамда профилактик тиббиёт илмий-тадқиқот институти каби Тожикистоннинг нуфузли институтлари томонидан олиб борил-ган изланишлар «Талко» ДУК чиқиндиларининг таъсир зонасида вазият оғирлашган бораётган-лигидан далолат беради. Хусусан, Тожикистон-нинг Турсунзода тумани, Ҳисор вилойдисидега текширувдан ўтган катта ёшли аҳолининг умум-ий касалланиши, шунингдек, болаларда флю-ороз тарқалиши, аҳоли пункти «Талко» ДУКдан қай даражада узоқдалигига қараб 2001 йил ҳолатига кўра, 46 фоиздан 16,1 фоизгача ўзга-рди. Тожикистоннинг Турсунзода туманида бол-алардаги тумға аномалиялар бошқа ҳудудлар-дагига қарағанда уч баравар кўп учрайди.

Ўз-ўзидан равшанки, тобора оғирлашиб бо-раётган, Тожикистоннинг ҳам, Ўзбекистоннинг ҳам экологияси ва аҳолиси соғлигига катта зарар етказаяётган шундай кенг кўламли муам-моға бундай муносабатни нормал деб ҳисоб-лаш мумкин эмас.

«Талко» ДУК санот чиқиндиларининг ҳало-катли таъсирини камайтириш максасида Ўзе-бекистонда кенг қўламли ишлар амалда оширил-моқда. Биргина 2010-2012 йиллар даврида Сур-хондарё вилоятининг Денов, Сарюсиё, Узун ва Олтинсой туманларида энг замонавий тиб-биёт усқуналари билан жиҳозланган бир қатор кўп тармоқли туман поликлиникалари ва даво-лаш-профилактика муассасалари фойдаланишга топширилди, 54 та қишлоқ врачлик пункти (КВП) ташкил этилди. Ушбу масалаларни ҳал қилиш-да Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг 2013-2017 йилларда атроф-муҳитни муҳофиза қилиш бўйича ҳаракат дастури катта аҳамиятга эга.

«Талко» ДУК ишлаб чиқариш фаолиятига ту-файли оғир сурункали ва патология касаллик-лардан, экологик муҳитнинг ўнглаб бўлмас да-ражада ўзгаришларидан жафо чекаётган одам-ларнинг соғлигига ва аҳоли генофондиға етказ-илаётган жуда катта зарарнинг қўлами тобора кенгайиб бораётганлигидан қаттиқ ташвиш бил-дириб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажли-си Сенатининг аъзолари қўйидагиларни кечи-тириб бўлмайди, деб ҳисобладилар.

Биринчидан, Ўзбекистон ҳудуди доирасида «Талко» ДУК чиқиндиларининг одамлар соғли-гига ва табийи муҳитга салбий таъсирини бар-тарараф этиш ҳамда камайтириш, минтақада эко-логик вазиятни соғломлаштириш бўйича ўзи-мизга боғлиқ бўлган ҳамма чораларни кўриш, бунинг учун зарур ташкилий-ҳуқуқий нормалар, ресурслар ва имкониятларни сафарбар қилиш.

Иккинчидан, барча манфаатдор ҳалқаро эко-логик ташкилотлар, БМТ тузилмалари, парла-ментлар, ҳукуматлар ва ҳалқаро жамоатчилик-нинг эътиборини «Талко» ДУКнинг фаолият э-зонасидаги тобора оғирлашган бораётган эколог-ик ҳалокатли бартараф этишга, ушбу зарарли ҳамда одамлар соғлиги ва атроф-муҳит учун хавфли бўлган корхонанинг фаолият соҳасини ўзгариштирш бўйича шоишлич чоралар кўришга қаратиш.

Учинчидан, биз ишонимки, вужудга келган аҳволдан қутулиш йўли бўлиши керак ва у ал-батта топилмади. Трансчегаравий ифлослан-тиш муаммолари ҳалқаро ҳуқуқнинг умумқабул қилинган принциплари ва нормаларини, ҳалқар-о ҳуқуқий ҳужжатлар, БМТ тегишли қарорла-рининг инсон саломатлигини, унинг тоза ат-роф-муҳитга эга бўлиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш-га йўналтирилган қондаларини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилиниши мумкин ва керак.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон ва Тожикистонда-ги юз минглаб аҳолининг ҳаёти ва соғлиги, ушбу минтақада яшайдиган ва меҳнат қиладиг-ан келгуси авлодларнинг тақдирини мазкур ма-салаларнинг тезроқ ҳал қилинишга боғлиқ.

Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътибо-ран қўра қиради.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенатининг Раиси
И.СОБИРОВ

Тошкент шаҳри,
2013 йил 22 август

Тошкентда 20-21 август кунлари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати томонидан Ўзбекистон Экологик ҳаракати билан ҳамкорликда ташкил этилган «Тожикистон «Талко» давлат унитар корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти экологияга ва одамлар соғлигига кўрсатаётган ҳалокатли таъсирни бартараф этиш чоралари» мавзусида ҳалқаро семинар бўлиб ўтди.

Семинарда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажли-си сенаторлари, Қонунчилик палатаси депутатлари, Ўзбекистон Экологик ҳаракати Марказий Кенгаши Их-роия қўмитаси аъзолари, Европа, Америка ва Осиё давлатларидан парламент аъзолари, жумладан, Тожи-кистон парламенти депутатлари, тадқиқотчилар, экс-пертлар, БМТ Тараққиёт дастури ва ЕОҲТ каби ҳалқаро ташкилотлар, мамлакатимиздаги тегишли вазирлик ва идоралар, нодавлат нотижорат ташкилотлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Ра-иси И.Собиров семинарни очар экан, мамлакатимиз-да истиклолнинг дастлабки йилларидан Президенти-миз Исрол Каримов раҳамоллигидега қучли ижтимоий сиёсат амалга оширилаётгани, инсон ҳуқуқ ва манфа-атлари, жумладан, соғлом ҳамда қулай атроф-муҳитда яшаш ҳуқуқини таъминлаш ушбу сиёсатнинг устувор йўналиши эканини таъкидлади.

Ўзбекистонда экологик хавфсизлиқни таъ-минлаш учун изчил институционал ва таш-килий чоралар қўрилмоқда. Табийи ресурс-лардан оқилона фойдаланиш ва аҳоли са-ломатлигини муҳофиза қилишга қаратилган ҳамда тегишли ҳалқаро нормаларга мос ҳуқуқий база яратилган. Мамлакатимиз БМТнинг атроф-муҳитни муҳофиза қилиш ва барқарор тараққиёт соҳасидаги энг муҳим конвенциялари ҳамда бошқа ҳалқаро ҳуж-жатларни ратификация қилиб, зиммасига ол-ган барча мажбуриятларни бажариб келмоқ-да. Табиати муҳофиза қилишга оид қонун-чиликни амалга ошириш механизми ишлаб чиқилган, мақсадли давлат дастурлари, мил-лий ҳаракат режалари ҳаётга татбиқ этилайтир. Ўзе-бекистонда амалга оширилаётган ислохотларнинг му-ҳим қисми бўлган ушбу жайрилишларда жамоат таш-килотлари ҳам фаол иштирок этмоқда.

Амалга оширилаётган бундай кенг қўламли ва из-чил чора-тадбирлар натижасида мамлакатимизда ис-тиқлол йилларида атмосферага зарарли моддаларни чиқариш 2 баробар, ифлосланган оқава сувларни оқизиш 2,2 баробар камайтирилди. Сўнгги бир неча йилда қишлоқ ҳўжалигидега пестицидлардан фойдала-ниш 5 баробар қискартирилди, санот корхоналарида экологик хавфсиз технологиялар кенг жорий этила-тир, ишлаб чиқариш чиқиндилари чуқур қайта ишла-ниш, тозалаш қўрилмалари модернизация қилинмоқда. Бу эса нафақат экологик, балки катта иқтисодий са-маралар берайтир.

Айни пайтда Ўзбекистон Республикаси Олий Маж-лиси Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари, Ўзбекистон экологик ҳаракати марказий кенгаши иж-роия қўмитаси раиси Б.Алихонов ўз маърузасида таъ-кидлаганидек, ўрта Осиёда, жумладан, мамлакатимиз-да қатор жиддий трансчегаравий экологик муаммолар мавжуд.

Тожикистондаги «Талко» ДУК алюминий корхонаси-нинг захарли ишлаб чиқариш чиқиндиларининг Ўзебеки-стон ва Тожикистоннинг мазкур корхона яқинида жой-лашган туманлари аҳолиси саломатлиги ҳамда эколог-иясига ҳалокатли таъсир кўрсатаётгани ҳам шундай кескин муаммолар сирасига қиради. Экологик меъё-рлар риоя этилмасдан, қолюқ технологиялар асосида қурилган мазкур завод фаолияти минтақада минг йил-лар давомида шаклланган экотизим бузилишига, аҳоли генофонди, ўсимлик ва ҳайвонот олами учун катта хавф туғилишига сабаб бўлайтир.

Муаммонинг моҳияти шундаки, «Талко» ДУКнинг фтор аралашмаси, захарли газлар – углерод, олтингу-рут, углеводородлар оксидлари ва бошқа зарарли мод-даларнинг қўпчилиги билан ақралиб турадиган ташлан-малари ҳудуд аҳолисига салбий таъсир кўрсатмоқда. Улар, биринчи навбатда, сурункали эндокрин ва суяк-мушак тизими, юқори нафас олиш йўллари, тумға аном-алия ва флюороз, шунингдек, онкология касалликла-ридан азият кечмоқда.

Семинар қатнашчилари тадбир арафасида Сурхон-дарё вилоятининг Сарюсиё, Денов, Узун ва бошқа туманларида бўлиб, «Талко» ДУК фаолияти табийи му-ҳит ва одамлар саломатлигига қанчалик катта зарар етказаяётганини ўз қўзлари билан кўриб, ишонч ҳосил қилдилар.

Атроф-муҳитни ўрганиш институти директори **Майкл Эдельштейн** (АҚШ) шундай деди: «Бизда «Талко» ДУК-нинг бутун фаолияти давомида атроф-муҳитга етказ-ган зарарини ўрганиш натижалари бор. Сурхондарё вилоятининг энг кўп зарар кўрган туманлари аҳолиси ана шундай оғир мушакатни бошидан кечирмоқда, улар мазкур экологик вазиятнинг қурбонлари ва маҳ-кумларига айланган. Корхона қурувларидан чиқаётган захарли тутун Ўзбекистон томон эсаётганини кўриб, одамларга, табият ва иқтисодийиға қандай зарар ет-казаяётганига ишонч ҳосил қилдик. Мазкур ҳудуддан узоқда яшаб, бу ерда аҳоли қандай қун кечираётгани ва нималарни бошидан ўтказаяётганини тасаввур қилиш қийин. Улар нафас олаётган ҳаво, ичаётган сув, шу ерда етиштирилган ва истеъмол қилинаётган нон за-харли моддалар билан зарарланган. Бироқ, мазкур кор-хона фаолиятидан фойда қўраётганлар буларнинг бар-часини ҳамон инкор этиб келмоқда. Биз вазиятни яқши томонга ўзгартиришимиз ва бунинг учун зарур чорал-арни қўришимиз шарт».

«Бугун Ер юзидега содир бўлаётган қўплаб фалокат ва табият инқиликлари инсон фаолияти билан боғ-лиқ, – дейди Вагенинген университетини профессори, иқлим ўзгариши соҳасидаги тадқиқотлари учун Нобель мукофотиға сазовор бўлган **Рик Лиманс** (Голландия). – Барқарор ривожланиш масалалари фотэ долзарб аҳамият касб этмоқда. Барқарор ривожланиши таъ-минлаш учун яқин йиллар ичиде атмосфераға чиқари-

лаётган ташланмалар миқдорини 90 фоизга камайти-ришимиз даркор. «Талко»-нинг одамлар саломатлиги, ҳайвонлар ва ўсимликлар, жумладан, қишлоқ ҳўжалиги экинлари маҳсулдорлиги, демак, минтақа тараққиёти-ға ўта хавфли таъсир кўрсатаётган газсимон чиқинди-лари ҳам жиддий муаммолардандир. Самарасиз ва эскирган тозалаш усқуналарига эга «Талко» ДУК ҳар йили атмосфераға қарийб 22-23 минг тонна захарли моддалар, жумладан, одамлар саломатлиги ҳамда ат-роф-муҳит учун ўта хавфли 200 тоннадан зиёб фторли водород чиқармоқда. Шу боис биз барча манфаатдор томонлар, мустақил экспертлар, олимлар иштирокида маҳаллий ва минтақавий тадқиқотларни ўтказишни қўлаб-қувватлаймиз. Шунингдек, бу борада самарали мулоқотни йўлга қўйиш керак. Тошкентда ўтган мазкур ҳалқаро семинар бунга яқини мисол бўла олади. Шун-дагина муаммонинг мақбул ечинини топиш мумкин».

АТРОФ-МУҲИТНИНГ ТРАНСЧЕГАРАВИЙ ИФЛОСЛАНИШ МУАММОЛАРИ ВА УЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ ЙЎЛЛАРИ

Халқаро семинар қатнашчилари Тожикистондаги «Талко» ДУК корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти натижасида атроф-муҳитнинг трансчегаравий ифлос-ланиш муаммосини ҳар томонлама муҳокама этиб, Ўзбекистоннинг Сурхондарё вилоятидаги шимолий ту-манлар ва Тожикистоннинг Турсунзода туманида маз-кур корхонанинг атроф-муҳит ҳамда аҳоли саломатли-гига ҳалокатли таъсирни туфайли юзага келган вазият тобора мураккаблашиб, кескин тус олаётганини ало-ҳида таъкидлади. Атмосфера ифлосланишиға сабаб бўлаётган ушбу муаммони бартараф қилишга доир қатъий чоралар қўрилмаса, бу ерда ашаётган бир мил-лионга яқин аҳолининг ҳаёти учун ўнглаб бўлмас оқибатлар келиб чиқishi мумкинлиги қайд этилди.

Семинар қатнашчилари атмосфера, сув ресурслари, тупроқда фторли водород ҳамда «Талко» ДУК чиқар-ётган бошқа захарли моддалар миқдори ошиб кета-ётгани оқибатидега турли касалликлар қўпайиб бораёт-гани, айниқса, қақалоқлар ўлик туғилаётгани алоҳида ташвиш туғдираётганини қайд этди. Ушбу захарли мод-даларнинг трансчегаравий таъсирини қолган туман-ларда болалар ва катта ёшли аҳолининг патология бузилишлар тақроқланиши бўйича касалланиш дара-жаси Сурхондарё вилоятидаги ўртача кўрсаткичдан 3 баробар юқоридир.

«Алюминий ишлаб чиқариш зарарли технологиялар сирасига қиради, – деди «Шиндонг ресорсес» компани-яси президенти **Ким Ёнг Гу** (Корея Республикаси). – «Талко» катта миқдорда энергия истеъмол қилиб, ат-роф-муҳитни ўта хавфли моддалар билан захарламоқ-да. Ўтган асрининг 50-60 йилларида Корея Республика-си ҳам шундай муаммоға дуч келган эди. Муаммони ҳал этиш учун барча чораларни кўриб, яқин самарали тозалаш ишлосотлари қўрилди, тегишли усқуналар ўрна-тилди, экологик нўқтани назардан хавфсиз технология-ларға ўтилди. Менимча, Тожикистон алюминий корхо-наси билан боғлиқ маъруза вазиятда ҳам шундай йўл тутиш лозим. Эеро, инсон ҳаёти ва саломатлигини ҳеч қандай фойда билан таққослаб бўлмайди».

Ҳудуд иқтисодийетиға, шу жумладан, қишлоқ ҳўжа-лиги ва ижтимоий соҳасига ҳам катта зарар етказилмоқ-да. Қишлоқ ҳўжалик экинлари ҳорхилдорлиги пасаймоқ-да. Ўсимликлар, озуқа экинларида фтор миқдори қўпчи-ги сабабли ҳайвонлар организмизда ҳам ўнглаб бўлмас физиологик ўзгаришлар рўй берайтир. Чорва моллари сонини, сўт соғиш ҳажми камайиб бормоқда, гўшт ва сўт махсуслотлари сифати ёмонлашмоқда. Олиб бо-рилган тадқиқотларда сўтда фтор миқдори нормадаги-дан 9-13 баробар қўпчилиги аниқланган. Буларнинг бар-часи одамлар ҳаёти ва саломатлигига жиддий хавф солмоқда.

Экспертларнинг фикрича, «Талко» ДУК томонидан етказилган иқтисодий зарар юз миллионлаб АҚШ дол-ларини ташкил қилади. Семинар қатнашчилари ўз чи-қишларида корхона табият ва одамлар саломатлигига етказган катта зарарни баҳолаб бўлмаслигини қайд этди.

Чет эллик мутахассислар ҳулосасига кўра, корхо-нада асосий ишлаб чиқариш техникаси ресурслари тугаган ва ишлаб чиқаришнинг экологик хавфсизлиги таъминланмайтир. Экологик вазият тобора ёмонла-шиб бораётганига қарамай, «Талко» ДУК ишлаб чиқар-ишни қайта иختисослаштириш, атроф-муҳитга салбий таъсир қўратишнинг олдини оладиган замонавий то-залаш қўрилмалари билан жиҳозлаш учун зарур таш-килий-техник ва табиятни муҳофиза қилиш чораларини кўрмаяпти.

«Уч йил аввал Сурхондарё вилоятиға борганимизда «Талко» чиқараётган зарарли моддалар таъсирини ба-ҳолаш, узумзорлар нобуд бўлаётгани, болалар касаллик-ка чалинаётганининг гувоҳи бўлган эдик, – деди Евро-па тарихий минтақалари иттифоқи раиси **Витторини Жоржи** (Италия). – Етказилаётган зарар миқдори йил-дан йилга ортиб бормоқда. Илгари иқтисодийнинг ривожланиши натижасида экология ифлосланишидан одамлар, атроф-муҳит зарарланганини кўрмаганман. Бу ҳақда Италия ва бошқа мамлакатлар матбуотида

чоп этилган мақоламда ҳикоя қилинган. Халқаро ҳуқуқ иқтисодийети барқарор ривожлантириши таъминлаш воситаларини ва шу билан бирга, бугунги ҳамда эр-танги авлодга қулай муҳитда яшаш имкониятини бе-ради. Халқаро ҳамжамият умумқабул қилинган норма-лари бузганлар ўз қилмиши учун жавоб беришини таъминлаш борасида муайян ресурсларға эга. «Тал-ко»-нинг атроф-муҳитни захарлаётганини кўра-била ту-риб, буни тан олмаслик мумкинми?! Кўп йиллар мо-байнида етказилган зарар ўрнини ким қоплайди? Му-аймо одамлар манфаатлари инобатига олинган ҳолда ҳал этилиши керак. Менимча, мустақил экспертлардан иборат ҳалқаро комиссия тузиш ва олинган натижа-лар билан ҳалқаро судга мурожаат қилиш муаммони ҳал этиш йўлларида биридир».

Семинарда қатнашган чет эллик экспертлар «Тал-ко» ДУК ишлаб чиқариш чиқиндиларининг салбий таъ-сирини камайтиришга доир тегишли чоралар қўрилма-ётгани, қўплаб ҳалқаро ҳуқуқий ҳужжатлар, хусусан, 1992 йил Рио-де-Жанейрода қабул қилинган Атроф-муҳит ва ривожланиш декларациясини ҳамда 1982 йил-да қабул қилинган Бутунжаҳон табият ҳаритини ҳамма-лари бузилаётганини алоҳида таъкидлади. 1994 йил 17 ноябрда имзоланган Тожикистон алюминий заводининг салбий таъсири зонасида экологик аҳолини яхшилаш

бўйича ҳамкорликка оид Ўзбекистон — Тожикистон ҳукуматлараро битими ҳам амалда бажарилмайтир.

Бундан ташқари, ҳалқаро экология ташкилотлари, Ўзбекистоннинг давлат ва жамоат тузилмалари, жумла-дан, Олий Мажлиси Қонунчи-лик палатаси, Ўзбекистон Экологик ҳаракатининг ҳулоса ва мурожаатлари, Сур-хондарё вилояти аҳолиси-нинг мурожаатларига қара-май, Тожикистон томонидан тақдим этилаётган матери-

алларда алюминий корхонаси ишлаб чиқариш фаолия-тининг минтақадаги экологик вазият ва аҳоли сала-матлигига салбий таъсир кўрсатаётгани, атроф-муҳит-га зарар етказишга барҳам бериш чораларини кўриш зарурлиги инкор этилмоқда.

Технологиялар ва инновацияларни ривожлантири-ши қўлаб-қувватлаш бўйича Бранденбург институти президенти **Эдгар Клозенинг** (Германия) фикрича, «шунча одамнинг битта корхона фаолияти туфайли аз

